
UNITÁRIUS ÉLET

57. ÉVFOLYAM 3. SZÁM
2003. MÁJUS-JÚNIUS

Kéthavonta megjelenő folyóirat

Gálfy-Bódi Tamás: Reinkarnáció

A TARTALOMBÓL

Pütkösdi gondolatok

Egyházi hírek

Kereszténység és kultúra

*Székely Mózes erdélyi fejedelem
halálának 400. évfordulójára (folytatás)*

Megemlékezések

Akik előttünk jártak...

Zoltán Aladár

Olvasói levél

Egyházközségeink életéből

Hírek

Reményik Sándor
A LÉLEK ÉL

*Imre József kedves bátyámnak,
igaz szeretettel*

A lélek él,
Testvéreim,
És hitet nem cserél.
A lélek él: betűben, színben, fában,
Hullámos hangban és merev márványban,
Száz változáson át –
Amíg meg nem tagadja önmagát.

A lélek él, és munkál csendesen,
Kis szigeten, vagy roppant tengeren,
De amit alkot: nem szól a világnak,
Csak egy kis körnek, csak egy kicsi nyájnak.
A lélek él,
Testvéreim,
És hitet nem cserél.

Megszomorodott szívvel tudatjuk, hogy 2003. június 8-án a reggeli órákban nemes lelkét visszaadta teremtőjének és gondviselő Atyjának id. Bencze Márton a Magyarországi Unitárius Egyház nyugalmazott püspöke, életének 85. évében.

Elhunyt püspök afiát a Magyarországi Unitárius Egyház saját halottjának tekinti.

Búcsúztatása 2003. június 27-én, pénteken de. 10 órától lesz a Bartók Béla Unitárius Egyházközség (1092 Budapest, Hőgyes Endre utca 3.) templomából, majd utolsó útjára kísérjük 13.15 órakor az óbudai temetőbe.

A MUE elnöksége

Szerkesztőségi felhívás!

Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét arra, amit már ez évi első számunkban is tettük, hogy az Unitárius Élet folyóirat árát az év második felétől megemeljük és még így sem fogja fedezni a folyóirat önköltségi árát.

Az új ár: 400 Ft/szám és 2.400 Ft/év.

Jelen számban mellékelünk csekkeket azok számára, akik a különbözetet szeretnék befizetni, azok akik már év elején a teljes árat befizették, elnézést és a csekkek figyelmen kívül hagyását kérjük. További adományokat szívesen fogadunk.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Az aláírt cikkekért a szerzők viselik a felelősséget.

A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

Folyóiratunk minden páros hónap végén jelenik meg.

Laptulajdonos:
Magyarországi Unitárius Egyház
Felelős szerkesztő:
Balázsi László
Főszerkesztő:
Kászoni József

Főszerkesztő-helyettes:
Léta Sándor

SZERKESZTŐSÉG CÍME:
V., Nagy Ignác utca 2-4. Budapest, 1055.
Telefon/fax: 311-2801

Terjeszti a Magyarországi Unitárius Egyház.

Előfizethető:
egyházi központunkban személyesen,
vagy egyházi csekken.
Évi előfizetési díj: 2400,- Ft
Egyes szám ára 400,- Ft
Megjelenik kéthavonta.

Felelős kiadó:
Heltai Gáspár Kft.
Index: 25 842
Készült:
a Cerberus Kft.
nyomdaüzemében
Felelős vezető:
Schmidt Gábor

HU ISSN 0133-1272

FELHÍVÁS

Tisztelettel felhívjuk az Unitárius Élet c. kiadványunk olvasóinak figyelmét Kedei Mózesné esperesné asszony állapotának megsegítésére. Unitárius összetartozásunkról és igaz keresztényi szeretetünkről teszünk tanúbizonyságot, amikor hozzájárulunk egy életmentő műtét kiadásainak fedezéséhez. Szeretettel kérjük egyházközségi vezetőinket és minden hívünket, hogy lehetőségeik szerint támogassák e nemes ügyet.

Kérjük a lelkészeket, lelkésznőket, hogy gyülekezeteikben gyűjtsék össze az adományokat és fizessék be az egyházi központba.

Előre is köszönjük hálásan meghozott áldozatukat egy testvérünk életéért.

Budapest, 2003. május 5.

Atyafiságos tisztelettel:

Rázmány Csaba püspök s.k. Balázsi László, főjegyző s.k.

A Magyarországi Unitárius Egyház
internetcíme:

www.unitarius.hu
<http://unitarius.lap.hu>

Pünkösdi gondolatok

Apostolok Cselekedetei 2, 1.4.17.37-39.41.42:

„Amikor pedig eljött a pünkösöd napja és mindnyájan együtt voltak...

Megteltek mind szentlélekkel és különféle nyelveken kezdtek beszélni, úgy ahogyan a Lélek adta nekik hogy szóljanak. Az utolsó napokban így szól Isten: kitöltök lelkemből minden halandóra...

Amikor ezt hallották, mintha szíven találták volna őket, ezt kérdezték Pétertől és a többi apostoloktól: „Mit tegyünk atyámfiai, férfiak?” Péter így válaszolt: Térjete meg és keresztelkedjete meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára és megkapjátok a szentlélek ajándékát.

Akik pedig hittek a beszédnek, megkeresztelkedtek és azon a napon mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk. Ezek pedig kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban.”

A pünkösdi eseményeket oly csodálatosan írja le az Apostolok Cselekedeteiről szóló könyv második része: a Szentlélek erejének kiáradása által, Péter beszédének hatására megalakult az első gyülekezet. Hogy világosan megértsük, három kérdést kell tisztáznunk: induljunk ki abból, hogy mi unitáriusok mit értünk a Szentlelken? Mi az, hogy Isten kitölti ránk a Szentlelket? És mi ennek a következménye?

A Biblia a szentlelket tűzhöz, vízhez, kettős lángnyelvekhez hasonlítja. Unitárius káténk szerint „a szentlelken értjük Istennek erejét és jóra való segítségét, mely az értelmet világosítja, a szívet tisztítja, az akaratot erősíti; egyszóval: megvilágosít, megnyugtat, bátorít és boldogít. (Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok és az Isten lelke lakozik bennetek? 1 Korintus 3,16; Avagy nem tudjátok, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szentléleknek temploma, amelyet Istentől nyertetek, és nem a magatokéi vagytok? 1 Korintus 6,19)

Nem lehet Istennek e tulajdonságát kiemelni és külön személyként nevet adni neki, úgy mint Szentlélek. A tulajdonságot nem lehet elszakítani hordozójától, mint ahogyan az illatot sem lehet szétválasztani a virágtól: az illat alapján lehet megismerni a virágot. Így vagyunk Istennel is!

Varga Béla szerint: a szentlélek Isten közvetlen hatása mireánk, kapcsolat az emberi lélekkel.

Szentábrahámi Mihály szerint: Istennek amaz ereje, mely által megszenteli az ő híveit.

A Szentlélek hatásának eredménye tehát a lelki megszentelődés, Isten hatása mireánk.

Mi is isteni lelket hordozunk magunkban, annak parányi töredékét. Már e teremtés pillanatában „...formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából és leheltet vala az ő orrába életnek leheltét. Így lett az ember élő lélekké. 1 Mózes 2,7”

Azt töltjük ki, ami üres. Ha üres a pohár: megtöltjük. Ha üres a pénztárca: pénzt teszünk bele! Családot veszítünk el, kísérünk utolsó útjára, érezzük hiányát és üresség keletkezik lelkünkben és életünkben. Istenhez imádkozunk és ő megtölti vigasztalással...

Ha hiányzik egy-egy jó tulajdonság belőlünk, ki kell tölteni, mert kong a helye és kitöltésre vár. Legtöbb esetben nekünk kell gondoskodnunk erről, de sokszor Isten is segítségünkre siet: néha csendesen, máskor viharosan, mint Pünkösdkor!

Ennek az eredménye egy csodálatos érzés: birtokába jutunk annak, ami eddig nem volt meg bennünk! Érezzük, hogy többek lettünk, erősebbek, egészségesebbek, jobbak. Megszűnt csonkaságunk, hiányosságunk. Meg tudjuk tenni azt, amire eddig kevésbé vagy egyáltalán nem voltunk képesek.

Megváltozunk: ha féltünk, most bátrak leszünk, mint a tanítványok. Ha eddig gyűlöltünk most tudunk szeretni. Erre kért Jézus is: szeressétek még ellenségeiteket is. Ha szomorúságot éreztünk valami iránt, most megvigasztalódunk!

Egyszerűen, meggazdagodunk Istennel!

Nem is lehet ennél csodálatosabbat kérni és várni az élettől, mert az Isten lélek és a bennünk levő hiányosságokat csakis az Ő Szentlelkének erejével tudja teljessé tenni. Ezáltal változik meg életünk.

Kedves testvéreim, atyámfiai! Figyeljünk ma is ezekre a dolgokra, legyünk képesek meglátni mi hiányzik életünkéből, és azt törekedjünk kitölteni: ha tehetjük mi magunk, ha látjuk, hogy erre képtelenek vagyunk akkor forduljunk Istenhez, aki hiszem, hogy segíteni fog rajtunk!

Énekeskönyvünk 144. sz. pünkösdi éneke csodálatosan fejezi ki ezt:

*Isten szent lelke, égi láng,
lobbanj fel, szállj le, szállj le ránk.
Világot gyújtó szeretet
Áraszd szívünkbe szent tüzed!*

*Kettős tüzes nyelv harsonád,
A lelkeinken hasson át,
A bú szívünket eltelé,
Szólj hozzánk, verj lelket belé.*

*A csüggedőt, a lankadót
Tüzelje tette szózatod,
Nyugtát ne lelje ember itt,
Míg meg nem lelte istenit.*

*Légy lángostor, légy fergeget,
Szívünkbe írt szent végezet,
Isten szent lelke, égi láng,
Lobbanj fel bennünk, szállj le ránk.*

Léta Sándor

„Én Istenem, legyek vidám...” (Beszélgetés Istennel verses gondolatok alapján)

Végtelen Szeretet, Gondviselő Atyám!!

Szikrázó havas télből vágyódtam, mint minden gyermeked virágtengertől roskadó tavaszba. Köszönöm, Atyám, hogy elhoztad az álmodozó világ rügy- és virágfakadását, és újra szikrázó fehérség vagy sokszínű gyönyörűség vesz körül. Ebben a reménységet, bizakodást sugárzó hangulatban, egyre mondogatva, hogy élni szép, hogy élni jó, indulhattam, indulhattunk el munkavégzésre és sok-sok ünneplésre. Még alig múlt el a húsvéti élményvilág, máris jött minden esztendőnk egyik legbensőségebb alkalma, azok felé fordulni hűséges, áldó szeretettel, akik utánad a legjobban szeretnek minket, az Édesanyáink felé, akár élnek, akár már a te örökkévalóságodból vigyázzák lépteinket, álmainkat.

Azokban a napokban álmodtam én is, gyönyörűt, mert, ahogy elzoltároljuk felnőtt gyermekként is: „Volt egy álmom, olyan szép volt Istenem, /Hogy a szemem most is könnyes még. /Otthon jártam holdvilágos éjjelen, /Anyám kezét simogatni csendesen, csendesen. /Ő, ez a kéz reszketőn is oly édes, /Érintése mindent feledtet. /Jöhet bánat, bánthatnak az emberek, /Anyám keze mindig megvéd engemet, engemet. /Hogyha ő él, drága keze simogat, /Bátorít, s az élet nem fájhat. /Ha elmegy, üzenek neki imával, /Szeretetem elküldöm a sírjára, virággal. /Van egy álmom, oly gyönyörű Istenem, /S újra messze-messze ébrednek. /Én Istenem tartsd meg az én szívemet, /Jó anyámat távolból is szeressem, s ne feledjem. /Van

egy álmunk, oly gyönyörű Istenünk, /Hogy a szemünk mindig könnyes lesz! /Haza járunk gondolatban éjeken, /Anyánk kezét simogatni csendesen, csendesen.” /Népköltés/ Csupa virág volt kis templomunk és csupa virág volt mindnyájunk szíve-lelke, amikor köszönthettünk és emlékezthettünk. Légy áldott ez alkaloméért. Légy áldott Édesanyáink elfogyhatatlan szeretetéért, aggódásáért, féltéséért, értünk hozott áldozataiért, hiszen mindezekhez te adod a türelmet, kitartást, megbocsátó jóságot, és te intézed úgy, hogy virággá foszoltan, a föld alatt pihelve is megvédjenek minket szentírássá magasztosult szavaikkal. Add Atyánk, hogy legyen erőnk úgy ápolni az elhintett szeretet-magvakat, hogy áldásos termés fakadjon mindennapi életünkben a te dicsőségedre és mindannyiunk boldogulására, mert csak így őrizhetjük méltóképpen az Édesanya-eszményt.

Elfutott a május a sok álmodozással, tervezgetéssel és bekapogott életünkbe a Lélek ünnepe. Úgy alkottál minket, a teremtés koronáját, munkatársaidat a világot formáló terveid megvalósításában, hogy lelkedből lelket oltottál belénk, pünkösdi tüzes lelket, lelkesítőt. És ez „a lélek él, és hitet nem cserél. /A lélek él: betűben, színben, fában, /Hullámos hangban és merev márványban /Száz változáson át,- /A lélek él és munkál csendesen, /Kis szigeten, vagy ropant tengeren, /De amit alkot: nem szól a világnak, /Csak egy kis körnek, csak egy kicsi nyájnak. /A lélek él... És hitet nem cserél.” /Reményik Sándor

verse/ Ezt a semmilyen körülmények között hitet nem cserélő lelket kaptam, kaptuk e szép ünnepsorozatban, amely lánggá dagadt, "amely forraszt s összefűz, mint egykor az első tanítványokat és az első háromezret, akik elszegődtek egy hitzavaros világban a názareti követőinek, hordozni, ápolni és átadni a jézusi örökséget, szellemiséget. Hányszor volt azóta „földindulás... megindult a hegy, /és eltemette a kis templomot, /De a lángot nem bírta eltemetni, /Én égve leltem ott. /És hozzá imádkoztam s benne hittem /S mint a lovag a Szent Sírról a gyertyát, /én égve hazavittem. /Azóta szívem mélyén ég, ragyog /A viharfújta, szel-lengette láng, /És el nem oltják semmi viharok! /Egy lángot adok, ápold, add tovább, /Csillogással álmodik az éjszaka, /És lidércfényvel álmodik a lép, /És öröktűzzel álmodik a szívem. /Egy lángot adok, ápold, add tovább /És gondozd híven...” /Reményik Sándor/ Így lett, Atyám, élménydússá, gazdaggá az ünnepem. Elfogadtam a pünkösdi lángot késői tanítványként. Járok-kelek embereink között, ledőltem lélektemplomok omladékain s próbálok a tőled kapott pünkösdi tüzes lélekkel lelket-szíveket toldozni-foldozni. Áldj meg e gyönyörűséges krisztusi teher hordozásában, mert sok munka vár mindnyájunkra ezen a helyen. „Mert úgy szeretném legyinteni én is /Lélekszárnnyal az életet, /S ragadni fel a végtelenbe, /Viharzó zsoldárt énekelve, /A megmentett szépségeket.” /

ÁMEN

B.L.

Egyházi hírek

2003. május 6-7 napjain Rázmány Csaba püspök Léta Sándor lelkésszel részt vettek az Egerben megtartott Konferencián, melynek témája volt:

„Az egyházak közművelődési szerepe a mai magyar társadalomban”.

A Konferencia résztvevőinek otthont az egri Kálvin ház biztosított, házigazda pedig Kádár Zsolt esperes, az Egri református gyülekezet lelkésze volt.

Magyarországon élő erdélyiek találkozója.

(A Reménység szigetén, 2003. május 4-én egyházunk képviselőjében Rázmány Csaba püspök részt vett a hagyományos ökumenikus istentiszteleten, melyen egyházi szolgálatot Tótkés László királyhágó-melléki református püspök végzett.)

BETHLEN GÁBOR erdélyi fejedelem szobrának felavatása

Nagyvárad, 2003. május 11.

Az ünnepségen a Magyarországi Unitárius Egyház képviselőjében a püspök és felesége, valamint a főjegyző és felesége vett részt, mely részvétel mindkét család részére maradandó élmény.

**A DÁVID FERENC EGYLET 2002. október 27-én ill.
2003. május 27-én emlékünnepelet rendezett Nagy Ignác utcai,
ill. Hőgyes Endre utcai templomunkban
KOSSUTH LAJOS születésének 200 éves, ill. a
RÁKÓCZI-szabadságharc megkezdésének
300 éves évfordulója alkalmából.**

Az első alkalommal Orbókné Szent-Iványi Ilona egyleti alelnök, a második alkalommal Rázmány Csaba püspök áhítata járult hozzá a megemlékezés hangulatának kialakulásához.

A rendezvények sikerében legnagyobb szerepe Sellei Zoltán előadóművész testvérünk műsor-összeállításának és lenyűgöző előadásának volt, aki a közönséget úgy tudta „kézben tartani” és érzéseit fokozni, hogy az minden résztvevő számára sokáig emlékezetes marad.

Az Egylet legközelebbi rendezvényére a nyári szünet után – valószínűleg szeptember második felében – kerül sor. Ekkor egyházunk történelmének újabb kori jeles személyiségeivel kívánunk foglalkozni.

Az első alkalmat néhai Dr. Gelei József egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia r. tagja, az Unitárius Egyház főgondnoka emlékének szenteljük.

- NS -

ZEBEGÉNY 2003. június 7. NEMZETI ZARÁNDOKHELY

Egyházunkat Rázmány Csaba püspök és felesége, Balácsi László főjegyző és felesége, valamint a hívek egy kis csoportja képviselte.

Az alábbiakban közöljük a püspök úr Zebegényben elmondott beszédét:

*Kedves Testvéreim,
Szeretett Atyámfiai!*

Deák Ferenc az elválást nevezte a legszomorúbb és legrosszabb dolognak a világon. Ha ez így van, és így van, akkor a találkozás a legszentebb, legkedvesebb és leghasznosabb dolgok közé tartozik. Különösen kedves és hasznos egy olyan család tagjai részére, akik már pontosan egy éve nem látták egymást, akik egymásra vannak utalva, és akik szeretik is, és óhajtják is egymást. Állhatunk a határ bármelyik oldalán, lehetünk bármilyen közjogi, vagy gazdasági helyzetben, akkor vagyunk igazán magyarok, ha egy nagy-család tagjainak érezzük magunkat. E gondolat és valóság ellen sokat vétettek eleink, de még többet a ma korifeusai. Mivel még mindig elválasztanak a kényszer alatt meghúzott határok, szükség egy évben legalább egyszer találkoznunk, itt Zebegényben és Csíksomlyón egyaránt, hogy emlékezzünk azokra a szomorú pillanatokra, melyek előidéztek azt az állapotot, amikor a magyar saját szülőföldjén, útlevél felmutatása után találkozhat azokkal, akikkel egy nyelvet beszél, és akikkel egy nyelven imádkozik.

Mi ezer éve hangoztatjuk: „e Föld mely adta életed, hősök csodák hona, e népnek mely hordoz

mélabút, és örömeiben sírni tud, nincs párja rokona”. Hát valóban nincs...

Magyarságunk Európa és a Világ múltjának is része, és ez ma már tény és nem remény, nem szivárványkáprázat, de sajnos egy olyan korban élünk, mely nemcsak kívülről de belülről is bomlasztani akarja egységünket. Az amerikainak, a franciának, a németnek szabad a nemzeti megnyilatkozás, nekünk naponta arra hívják fel figyelmünket, hogy ne magyarkodjunk, mert sértjük szomszédaink önértetét. Ezért van szükség a figyelmeztető harangra, itt e drága helyen a Nemzet Zarándokhelyén, hogy konduljon bele hangjával minden magyar szívébe és lelkébe, hogy soha senki ne felejtse, és érezze mindenki, hogy aki mellettünk él az a testvérünk, még akkor is, ha egy határ választ el tőle.

Népünk de az egész emberiség is korfordulót él és nagymértékben rajtunk Istent hívó vagy kereső magyarokon is múlik, hogy ebben a hitét vesztett szekularizált világban meg tud e kereszténynek maradni a világ, s benne a magyar lélek.

Jelenünk nehéz, mert szomorúvá teszi a múlt, de hisszük, hogy kereszténységünk igazi kereszténység, segítő és önfeláldozó kereszténység, mert az evangéliumból táplálkozik, és nem más mint a reménység és a szeretet kereszténysége.

S mivel holnap Pünkösöd, a Lélek ünnepe köszönt ránk, hadd mondjam el Lelkem szomorúságát: A Lélek ünnepén, a Lelket lesem én. A Lelket, mely több mint költemény. A Lelket, mely sosem volt enyém, a Lelket, mely sosem lesz enyém. A Lélek ünnepén, Szomorúan zendül egyetlen igém: Lesz-e a magyar, ismét testvér?

Emerson árnya*

Minden intézmény egy személyiség meghosszabbított árnyéka. Az Univerzalista Unitarizmus túlságosan sokrétű ahhoz, hogy egyetlen árny teljes egészében lefedje, ám ha mégis létezne egy olyan változatos elme, amely minket összefoghatna, akkor az bizonyosan az az Emersoné lenne. Szabad szellemével, mely a konformizmus minden fajtáját visszautasította, önmegvalósító képességével, a concordi bölcs – sokkal inkább mint a korabeli bostoni unitáriusok – hitünk igazi atyja.

Eppen kétszáz év telt el azóta, hogy egy prominens unitárius családban megszületett Waldo. Miután unitárius lelkészként apja nyomdokaiba lépett, rövid ideig a Bostoni II. Gyülekezetnek lett a pásztorja; ezek után viszont, gyors egymásutánban először felhagyott lelkészi működésével, aztán a prédikálással, majd teljesen elhagyta az egyházat (ahová csak öregkorában tért vissza). Emerson ki-
vonulása maradandó traumát okozott egyházunknak; ma viszont már az Unitárius Univerzalizmus kimondottan sütkérezik aurája kisugárzásában. Ponciustól Pilátusig, az unitárius-univerzalisták teljes skálája: az Unitárius Univerzalista Egyesület egyházaitól a baráti körökig – mindenki az ő nevét dicsőíti. Teológiai szempontból is Emerson tovább formálja és éleszti azt a hitet, amelyet valaha oly vehemensen lenézett és kimondottan gúnyolt. Mint a legtöbb lelkész, én magam is gyakran fordulok hozzá teológiai útmutatásért és szellemi megvilágosulásért.

Az itt elmondottakban – a magától értetődő írónián túl, – Emerson hatásának van egy árnyoldala is. Bármennyire is „egyetlen ember meghosszabbított árnyéka a szervezett Unitárius Univerzalizmus”, ebben az árnyékban csak bágyadozik. Emerson árnyéka visszafog minket attól, hogy azzá váljunk amivé szeretnénk, ha egyáltalán elhatároznánk, hogy fölnevünk.

Emerson alapvetően a serdülő bölcs. És itt nem a szó csúfondáros értelmét kell venni. A serdülőkor – átmenet a gyermekkori függőségtől a felnőttkorba – nem kevésbé szükséges állapota egy nemzetnek vagy hitnek, mint magának az egyénnek. Emerson, az Amerikai Egyesült Államok és az unitárius mozgalom egyszerre vált nagykorúvá, sztozva egyazon serdülő kori átmeneten: az Angliától frissen felszabadult nemzet, még csak gyermeknek számított, amikor Emerson 1803-ban megszületett; az Amerikai Unitárius Egyesület 1825-ben akkor alakult, amikor Emerson teológiai tanulmányait végezte; nem sokkal azután, a mozgalom szabadgondolkodóinak egy része kihívást intézett mindenféle határozatlan eszme ellen,

megpróbálva ezáltal a fiatal unitarizmust a keresztényi atyasághoz kötni.

Emersont a szolgáltság minden formája felháborította. Teljes szellemi erejét annak szentelte, hogy az Amerikai irodalom-tudományt felszabadítsa a régi világ elhasznált sallangjaitól. „Végéhez közeledik már függőségünk, hosszan tartó inasságunk, az, hogy más földeken tanuljunk”, írja saját függetlenségi nyilatkozatában, az *Amerikai tudósban*.

A *Természet (Nature)* megjelenésétől egészen haláláig, azaz 1836-tól 1882-ig a politikai, irodalmi, vallásos életnek nem volt rajta kívül olyan személyisége, aki jobban fel tudta volna lelkesíteni a serdülőkorúakat; nekik van legnagyobb mértékben szükségük fiatalos szellemiségre, ahhoz, hogy saját lábukon megálljanak és függetlenítsék magukat a felnőttektől.

Ahhoz, hogy a serdülőkor funkcionális legyen, szükséges a korhoz való hasonulás. Amennyiben

Emerson filozófiája elérte saját korának emberét, akkor remélni lehet, hogy nemzetünk és hitünk felnőtté vált. Fejlesztelméleti szempontból a folyamat a következő: függőségi, függetlenségi és egymástól függő. Ez a megállapítás érvényes nemzetre és felekezetre egyaránt. Ha egyszer majd felnövünk, az intézményellenesek – akiket mellesleg vonzanak intézményeink – elő kell vegyenek egy csöppnyit saját emersoni szabadságelméletükből, hogy azt nagylelkűséggel tudják befektetni. Csak akkor tudunk igazán összetartozni mint egy újjászületett közösség.

Ha egy intézmény olyan alapra építenek, melyet egy intézményel-

lenes személy hozott létre, kicsit olyan, mintha egy építész épületbontó szakembert alkalmazna. Emerson azért hagyta el egyházköztségét, mert összeveszett a Bostoni II. Gyülekezet teljes presbitériumával azon, hogy megtagadta az Úrvacsorai szolgálatot. Napjaink modern unitárius-univerzalista hívei nagyrészenek számára ez azt bizonyítja, hogy ő ebben az értelemben is próféta volt. Emerson egyház ellenes lázadása azonban ennél sokkal mélyebb volt. Először is szegénylőssége és emberek lelkében való vajakálás iránti természetes ellenállása, mondhatni undora, teljesen alkalmatlanná tette a lelkészi hivatásra. „A lelkészi tevékenységnek sok olyan területe van, amihez én felkészületlennek érzem magam”, – vallotta meg gyülekezetének. A döntő dolog viszont az lehetett, hogy már csak mauzóleumként érzekelte a templomot. „Minden prédikációnál jobban szerettem az istentisztelet előtti templomi csendet.” És

Óda a Szépséghez /Ode to Beauty/

Te, keresztül surranva a formák tengerén,
Mint a villám a viharon keresztül,
Valami, ami nem birtokolható,
Valami, ami nem cirógatható,
Nincs oly gyors láb, amely valaha utolérhetne,
Nincs oly tökéletes forma, ami valaha leköthetne.
Ó, te örök menekülő,
Ott lebegve minden felett, ami él,
Gyors és ügyes, hogy ihless
Édes, különös vágyakat,
Csillagos tér és liliom-kehely
Megtelve a te rózsadús illattoddal,
Nem adsz az ajkaknak ízeletre
Abból a nektárból, amely a tied.

/fordította Dr.Szabó István/

még akkor is valószínűleg kényelmetlenül érezte magát, hiszen tele volt a templom emberekkel.

Ha egyetlen szóval akarnánk Ralph Waldo Emersont jellemezni, akkor az a „függőségellenes” lenne. „Barát, ügyfél, gyerek, betegség, félelem, akarat és jótekonyság mind egyszerre kopogtatnak az ember ajtaján és szólnak: 'Jöjj ki hozzánk!'” – panasolja. „De jól tartsd meg a talajt a lábad alatt, és ne keveredj kúszáságukba.”

Ez a kedves platonista, abbéli hitében, hogy „az emberek leereszkednek, hogy egymással találkozhassanak”, meg hogy „békességet csak önmagában találhat az ember”, a maga félénk módján hajthatatlan volt. Mivel teljesen hiányzott belőle az empatikus képzelet, az együttérzést „értéktelennek” tartotta. Úgy gondolta, hogy „Csak saját tetteimen keresztül lehet hozzám közel kerülni”.

Emerson „Self-Reliance” (Önbizalom) c. esszéjének manapság is óriási hatása van; abból vettük a fenti idézeteket is. Az esszé 1841-ben jelent meg és az író könyörtelen panaszát fogalmazza meg minden olyanfajta viselkedéssel szemben, amely a társadalom „profán” elvárásaihoz alkalmazkodik. A „önsegítés” (kifejezés, amelyet ő használt így elsőként) kedvenc szavajárása volt. Unokája szerint Emerson sokszor beismerte: „Erősségem és egyben átkom, hogy magányos legyek”. Am ezt kimondottan élvezte. „Hagyjanak engem békén, és élvezni fogok minden órát és mindazt, amit csak nyújthat nekem” – írja az „Experience” (Tapasztalat) c. esszéjében. Am ugyanabban az esszében elgondolkodóvá válik: „Gyászolom azt, hogy a gyász semmi-re sem tanít.”

Emerson kedvenc jelzője a „profán” volt. Saját magára alkalmazta, illetve önmaga lényegére. 1841-ben naplójában bevallotta: „Ezek a kezek, ez a test, ez a történelem profán és fárasztó, de én nem ereszkedem le, hogy keveredjem semmiféle anyaggal.” Azokban a ritka pillanatokban, amikor önértékelést végzett, ami egyúttal szinte szent emelkedettséget is jelentett, Emerson elpanaszolta, hogy kiegészítette a lelke. Különösen azokkal szemben engedte ezt meg magának, akik a legközelebb álltak hozzá, és akiktől áldozatot várt el. Az igazság jelentése számára „fontosabb, mint a szerelem érzete”; mindazonáltal – úgy tűnik – sóvárgott azért az érzésért, mely sóvárgást a magasabb cél érdekében gyűrt le. De ez sohasem tartott sokáig. „Egy nagy ember” – emlékeztette magát a „Compensation” (Kiegészítés) c. esszéjében – „nem engedheti meg magának, hogy huzamosabb ideig olyasmivel foglalkozzon, ami jóérzéssel tölti el... Gyűlölnie kell anyját és apát, feleséget és gyermekeket.”

Mindenesetre, 1847-ben, az alatt az idő alatt, amíg tíz hónapig Emerson – mert éppen második európai körútján, tehát – távol volt családjától, felesége Lydia, aki már régóta betegeskedett, szokatlan egészségben és örömben élt Henry David Thoreau tiszta társaságában. Am még akkor is Emerson visszafogott szeretetére vágyott. „Mindig várod tőlem azt a levelet, amelynek mennie kellene, és amelyet soha meg nem írok, sem egyik évben, sem a következőben, én – neked,” – írta feleségének Angliából. Képtelen volt arra, hogy felesége kívánságát egy egyszerű szerelmi vallomással kielégítse; ehelyett saját patetikus hangulatába menekült felesége együttérzésért kiáltó szenvedése elől: „Beismerem természetem szegénységét és semmiféle kézzelfogható mentsé-

gem nincsen, kivéve gyenge egészségemet, kicsinységemet, és sötét korlátaimat.”

Viszolygása az emberi meghittségtől nem akadályozta Emersont abban, hogy eszményítse (vagy szinte eszményítse) a barátságot. És micsoda barátai voltak! Derűs temperamentummal párosuló, szinte már túlvilági bölcsessége, mágnesként vonzotta ragyogó társak tucatjait. Felnőtt életük nagyrésztében Thoreau, Margaret Fuller és Bronston Alcott mindannyian keresték barátságát, és várták helyeslését. Őt magát különösen az olyan fiatal, gondtalan költők társasága vonzotta, mint Ellery Channing és Jones Very. Emerson számára a tökéletes együttlét azt jelentette, hogy két hasonló szellemű egyén együtt sétál – ideális esetben hallgatagon – az erdőben.

Még legközelebbi kapcsolatait is feszültséggel töltötte meg Emerson meggyőződése, hogy „minden ember őszinte addig, amíg egyedül van; amint belép egy másik személy, azonnal fellép a kétszínűség”. A tökéletlenséggel szembeni intoleranciájának köszönhetően, Emerson barátságai foszforeszkáltak: hirtelen lángoltak fel és gyorsan kioltotta őket meghittséggel szemben érzett viszolygása. Készen arra, hogy azonnal visszahúzódjon a közösködés legkisebb jelére, mindig kartávolságnyira tartotta a barátait, akik felváltva voltak eksztázisban a figyelmétől, aztán pedig csalódottak, amikor azt megvonta tőlük.

Emerson – mivel annyira tiszta volt idealizmusában – némelyik barátságában maga is megélte a csalódást. „Minden fajta szövetkezés egy kompromisszum kell, hogy legyen” – panaszkodott. Esszéjében, melynek címe „Circles” (Körök), Emerson összefoglalta sajnálkozását azon kevés kiválasztott fölött, akikbe ő bizalmat fektetett, és akiket meghittségével ajándékozott meg. „Az emberek iránti érdeklődésünk akkor szűnik meg, amikor felfedezük korlátjaikat. Az egyedüli valóságos bűn a korlátoltság. Amint valaki elkezd beszélni egy másik személy korlátoltságáról, a szóbanforgó személy hamarosan kiesik a társadalom, az adott társadalmi kör érdeklődéséből.”

Érthetővé válik – ha már természetét ilyen értelemben megismertük –, hogy Emerson magányos farkas volt. Annak ellenére egyedül volt, hogy sokak részéről örvendett szimpátiának, elsősorban azok részéről, akik maguk is társadalmi reformokra törekedtek. Vasárnapi iskolák, templomok, karitatív közösségek – mindegyikről azt érzi, hogy csak járom az emberek számára; akadálynak tekintik őket, és éppen ez az, ami miatt az unitarizmust is elutasította.

Folytatjuk

**A cikk szerzője: Forest Church
Fordította: Kászoni József**

**A cikk megjelent a UU World, amerikai folyóirat március-áprilisi számában (2003). A cikk írója Forest Church, a new yorki All Souls egyházközségnek vezető lelkésze. A szerző eddigi lelkészi tevékenységével párhuzamosan közel tíz önálló írásokból összeállított kötetet jelentetett meg, melyből az utolsó Bringing God Home (Amikor Istent hazahozzuk) címet viseli; alcíme Az utazó útiköny-*

ve. *Forest Church* 2003. április 5-én a bostoni Arlington úti Unitárius templomban a bostoni öböl térséghez tartozó egyházközi közgyűlésen tartott érdekes előadást. Ekkor adta beleegyezését, hogy írását az *Unitárius Élet* számára lefordítsam. A cikk Ralf Waldo Emerson születésének 200. éves születésnapjára jelent meg. Concorde városában, 1803. május 25-én született, szülővárosa ad ott-hont az idej bostoni Egyházi Közgyűlést követő kongresszusnak, amelyet az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház Emersonnak dedikál.

K.J.

Magyarkúton

A nap már korán felkúszott az égre ezen a májusi reggelen, és felszárítva a magyarkúti fűről, fáról a harmatot, várta vendégeit.

A vendégek a Nagy Ignác utcai gyülekezet által meghirdetett tavaszi szabadtéri istentiszteletére 9 órától érkeztek folyamatosan, egészen a késő délelőtti órákig.

A 11 órai kezdettel tartott szertartáson 180 lélek ült és állt az Isten szabad ege alatt és hallgatta Sipos Emőke Villó hitoktató Biblia felolvasását, majd Szász Adrienn prédikációját. Az ifjú lelkész nő szemléletes beszédében a látszat és a valódi közötti különbségre hívta fel mind a felnőttek, mind a gyermekek figyelmét.

Az **együtt lenni jó** valódi érzésével éltük át az ünnepi keresztelőt, amelyen egy időben keresztelték Kászoni József, gyülekezetünk lelkésze az apát és fiát: Lámfalusi Csabát és a kis Bencét.

A szertartások után kötetlen program következett. A zene iránt érdeklődők a tábortéri székeken ülve maradva hallgatták a Vadady Attila kántorunk által alkalmilag menedzselt „**Három lányok**” produkcióját, háttérként hallgatva a lány női hangokat. A szétszéledők egy része az ebéd elkészítésében segédkezett, más részük egy-egy májálisi képet alkotva családi plédre telepedett, a vendégek gyerekkora pedig játszani kezdett.

Örömmel töltött el bennünket, felnőtt egyháztagokat, hogy a nagy létszám egynegyede gyermek és ifjú volt – különféle korosztályt képviselve.

Generációból jelen volt négy is : ott volt velünk a 90 éves Nanovfszky Klári néni. A közelmúltban ünnepelte születésnapját, Isten éltesse őt tovább egészségben, szerető családjá és tisztelő egyházközsége körében!

Velünk volt Lőrinczi Mihályné Julóka néni is, aki dédunokája, unokája és lánya társaságában érkezett.

A háromgenerációs családok legifjabb tagjai közül több mászó, éppen járnivaló tudó kisgyermek társaságát élvezhettük.

A gulyás és a flekken nagy sikert aratott, bizonyítja ezt a sok kiosztott repeta. Nem is kellett semmi ételt visszavinni a fővárosba!

Ebben az évben nagy segítség volt Tordai Nagy Szabolcs ifjunkt teherautós jelenléte, így egyszerűbb volt az élelem, a tányérok, evőeszközök, székek kiszállítása a Nagy Ignác utcából, s ugyanilyen módon került sor azok visszavételére.

Az egyházközség részéről illesse köszönet a rendezvény sikeres lebonyolításában anyagilag és tevékenységgel résztvállalókat.

A gyülekezet tagjai a kötetlen együttletben felszabadultan tudtak beszélgetni, a fiatalok futballozni, labdázni, a kicsik az alkalmi gyermek-sátrakban játszani.

A május 17-ei magyarkúti összejövetel tovább erősítette az 1876-ban fűkegyházközségként megalakult gyülekezet belső összetartását hitben és szeretetben, valamint a magyarkúti hagyományok megőrzésében.

2003. május 17.

(Pres.)

Testvéregyházi konferencia, Newton Centre, 2003. március 27–30.

A fent megnevezett időszakban tartotta idei munkálatait a Testvéregyházközi Tanács (Partner Church Council) a Massachusetts államban található Newton Centreben (Boston városához közeli település). A Magyarországi Unitárius Egyház képviseletében, 1999 és 2003 között minden évben, immáron ötödik alkalommal, volt alulírott szerencséje részt venni ezeken a munkálatokon, mint a Tanács tagja. Leszámítva a tavalyi évet, amikor csak a magyarországi képviselet volt jelen, az idén az erdélyi testvéreink is ott voltak. Az egyházköri képviselők a következők voltak: **Kríza János**, kolozs-tordai egyházkör, **Sándor Szilárd**, marosi egyházkör, **Benedek Jakab**, kükküllői egyházkör, **Dancs Lajos**, székelykeresztúri egyházkör, **Simó Sándor**, székelyudvarhelyi egyházkör, **Kiss Alpár** háromszék-felsőfehéri egyházkör.

Magyarországot **Kászoni József** képviselte. A csoporthoz tartozott még **Simó Melinda**, aki a tolmácsolási teendőket látta el.

Az idei munkacsoport hozzávetőleg negyven emberből állt, közöttük az Egyesült Államok, Kanada, Svédország, valamint India képviselői. A Testvéregyházi Tanács elnöke **David Keyes**, annak pénztárosa, **Larry Coburn**; **Sonya Sukalski** búcsúzó koordinátor, **John Dale**, **Emery Lázár**, **Leon Hopper**, **John Gibbons**, **Barbara Weber** vezették a munkálatoikat. Jelen volt még: **Cathy Cordes** végrehajtó igazgató, **Gretchen Thomas**, aki a vallás-erkölcsi tananyag előadója, a *PCNews* (a testület újságja) főszerkesztője **Nancy Daugherty**, **Pat Rodgers** adatbázis-kezelő, illetve az Amerikai Egyesült Államok különböző régióinak képviselői.

Azokra való tekintettel, akik tengeren túlról érkeztek, az érdeemi munkálatok csak 27-én, csütörtökön kezdődtek meg. Vendéglátóink figyelme kiterjedt arra is, hogy az utazás fáradalmait, no meg az időzónák eltolódását ki lehessen pihenni. Természetesen ez az időszak sem a „boldog semmittevést” jelentette. Ez idő alatt találkozhattunk **Garai Gáborral**, Magyarország tiszteletbeli konzuljával a Prudential Center épületében, annak is a 26. emeletén, ahol irodája van; részt vehettünk a Kings Chapel-ben egy alkalmi istentiszteleten és meglátogattuk az amerikai unitáriusok Beacan utcai központját. Vendégei lehettünk mint minden

évben, a **Gabriella és Larry Coburn** házaspárnak Westonban, ahol jóízű vacsorát fogyasztottunk együtt mindazok, akik szerda estére már összegyűltek a másnap kezdődő konferenciára.

A konferencia 27-én csütörtökön kezdődött, és 29-én a kora délutáni órákig tartott. Az egész nap közös istentisztelet zárta. A három nap sok eseményt foglalt magában, többek között olyan előadások hangzottak el, mint: vízum és utazási ügyek, melynek előadója **John Dale** volt; a vallás-erkölcsi anyagot **Gretchen Thomas** és **Ruth Gibson** ismertette; **Barbara Weber** a gazdasági ügyeket tárgyalta elő.

Több alkalommal is sor került egy ún. „akvárium” beszélgetésre, melynek lényege az, hogy 4-6 ember a terem közepén található asztalhoz ül és kizárólag csak egymás között beszélgetnek; a „körön kívüliek” arra

„ítéltetnek”, hogy nem szólhatnak bele ebbe a párbeszédbe csak, amikor annak vége van. Ekkor tehetnek fel kérdéseket az „akváriumban” ülőknek, esetleges jegyzeteik alapján. Ezen „akvárium-beszélgetések” témái a következők voltak: *„Kulturális azonosságok és különbségek”, „A hálózati munkások (networker) tulajdonképpeni feladatai”, „Hogyan oldja meg a networker a munkájából adódó nehézségeket?”*

Találkozhattunk még pénteken és szombaton délelőtt azokkal az észak-amerikai és kanadai körök kapcsolattartókkal, akikkel egyházközségeink testvéri kapcsolatban állnak, és akikkel részleteiben lehetett megbeszélni, hogy ki milyen aktív vagy kevésbé aktív kapcsolatot tart fenn – az illető lelkész vagy a bizottság – testvéregyházközségével. Ezen kívül több alkalommal került sor ún. „szövetség” kidolgozására, amely azt fogalmazta meg, hogyan lehetne létrehozni olyan kétoldalú „szerződést” amely mindkét testvéregyházközség részére elfogadható, a jelenlegi és a további munka eredményessége érdekében. Ugyanakkor tisztában voltunk mindannyian azzal, hogy minden testvéregyházközség amely egy-egy szerződést fogalmaz meg, különbözik a másiktól, mivel az magába foglalja az adott két testvéregyházközség igényeit és szükségleteit. Az általánosan elfogadható „játékszabályok” a következők voltak egy-egy ilyen

szerződés megfogalmazásakor: annak ellenére, hogy vallásunk különbözhet, mégis létrejöhet egy szerződés, amely kölcsönös reményre és szeretetre épül. Vagy: mi mindannyian kölcsönös nyitottsággal figyelünk egymásra annak reményében, hogy fejleszteni fogjuk egymás között az eddig is fennálló jó kapcsolatokat. Nem utolsó sorban az is megfogalmazódott, hogy egymással igyekszünk állandó kommunikációt fenntartani, olyan gyakorisággal és olyan formákban, amennyire leginkább szükség van. Egy „keretszerződés” szövegének a végleges megfogalmazására is sor került az utolsó napon.

A konferenciát Eric Cherry és Kászoni József úrvacsorával egybekötött közös istentisztelete zárta, amelyet a hagyományos erdélyi istentiszteleti rend szerint celebráltak. A jelenlevők nagy számban vettek úrvacsorát, amely jelen esetben is kenyérből és borból állt, nem gyümölcsleiből, ami sokszor unitárius-univerzalista gyakorlatban a bort helyettesíti.

Délután a concordi gyülekezet vendégei voltunk, ahol megünnepeltük a székelykeresztúri és concordi testvéregyházközségek fennállásának 10 éves évfordulóját. De mielőtt erre még sor kerülhetett volna, meglátogattuk Emerson múzeumát annak szülővárosában, megnézhattuk az éppen javítás alatt álló Emerson családi házat, kimentünk a helyi temetőbe egy csöndes tiszteletadásra Emerson és Thoreau sírjához, és meglátogattuk a nem messze fekvő Walden Pound nemzeti parkot élményt nyújtó természeti ritkaságaival.

A konferencia „hivatalos” idejének lejártaival kezdődött meg minden tengerentúlról érkezett számára az egyéni program, amelynek mindenki külön-külön, egyénileg tett eleget. Alulírott, március 30-án, vasárnapi istentiszteletet tartott Merloseban (Boston egyik szuburbánus kisvárosa) az ottani lelkész Dr. Doris Hunton meghívására. Istentiszteletet követően kerekasztal megbeszélés-

lésre került sor a testvér-egyházközségi bizottság tagjaival, amit közös ebéd követett.

Március 31-én Diana Miller társaságában meglátogattam Carlisle gyülekezetét, majd este a belmonti gyülekezet és tanács tagjaival találkoztam.

Április 2-án Winchesterben került sor a bostoni öböltérség lelkészeinek értekezletére, amelyen az 54 egyházközség lelkésze közül több mint negyvenen voltak jelen. A közös istentiszteletet majd ebédet követően John Gibbons társaságában Bedfordba látogattam, ahol a helyi templomot tekintettem meg.

Április 3-án George Kovach Cohasset-i gyülekezeti taggal – aki két éven keresztül a Budapesti Egyházközség tagja volt, – és családjával együtt Cape Codba látogattunk.

Április 4-én a bostoni Szépművészeti Múzeumban amerikai unitáriusok társágában néztem meg egy gyönyörű impresszionista kiállítást, melynek címe „*Impression of light*” („*A fény impressziója*”) volt. A legkiválóbb impresszionista festők gyűjteményes kiállítása nagyrészt európai múzeumokból érkezett.

Április 5-én az Arlington utcai templomban (Channing volt egyházközségében) került sor a bostoni Öböltérséghez tartozó gyülekezetek évi rendes közgyűlésre, amelyen szintén részt vettem. Egy intellektuális élményt nyújtó istentiszteletet követően Dr. Forrest Church new yorki lelkész egyszerű előadását hallgathatták a jelenlevők.

Ugyanaznap továbbutaztam Connecticutba, és ott április 11-ig tartózkodtam.

Kászoni József
lelkész

Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU) **Prága, 2003. május 27– június 1.**

A Nemzetközi Tanács háromévenként sorra kerülő gyűlését (az utolsó előtti Balatonföldváron tartotta az ICUU) az idén Prágában rendezték meg. Tagegyházak és különböző intézmények képviseltették magukat ezen a munkálaton. Ausztráliától British Columbiáig, Indiától Észak Amerikáig tizenkilenc ország képviselői gyűltek egybe a Moldova menti városba. Közel ötven személy volt jelen, nagyrészt a tagegyházak képviselői, de megfigyelői kiküldöttek is részt vettek az egy hetes programon.

A rendkívül szoros program alig adott lehetőséget a szabadidőre. Voltak olyan napok, amelyeken a tizenegy csoportban zajló tevékenység több mint napi tíz órát vett igénybe. Íme a tizen-

egy csoport, amelyben a következő tevékenységek zajlottak:

- Gazdasági csoport, vezetője: John Slatery (Kanada)
- Vezető és fejlesztési csoport, vezetője: Ellen Campbell (Kanada)
- Konzultációs és regionális csoport, vezetője: Jill McAllister (USA)
- Afrika csoport, vezetője: Gordon Oliver, (Dél-Afrika)
- Dél-Amerika csoport, vezetője: Juame De Marcos (Spanyolország)
- Valláserkölcsei tananyag csoportja: Melinda Sayavedra (USA)
- Kiadványok csoportja, Cliff Reed (Anglia)

- Észak-Amerika regionális csoport, vezetője: Mark Morrison Reed (Kanada)
- Európa Regionális csoport, vezetője: Antje Paul (Németország) és Christine Hayhurst (Anglia)
- Ázsia regionális csoport, vezetője: Pearl Marbaniang (India)
- Megbeszélések csoportja, az ICUU nemzetközi hangja csoportja, vezetője: Mikó István (Magyarország).

Magyarországot Mikó Imre főgondnok és Kászoni József lelkész képviselték. A cseh fővárosba 27-én hétfőn a kora délutáni órákban érkezünk, személygépkocsival. Egyenesen a Krystal szállóba mentünk, amely egy hétig volt otthonunk. Olivia Holmes társaságában városnézésre indultunk, és jól tettük, hiszen egész héten nem adatott erre több lehetőség, főleg azok számára nem, akik nem maradtak ott a június 2-ára megszervezett csoportos városnézésre.

Kedden ebéd után kezdődött a Tanács hivatalos programja. Minden reggel és este istentisztelettel kezdődött, és fejeződött be a napi munka. Napirenden a következők voltak: megnyitó, az egész heti program elfogadása, tanácsgyűlések stb.

Szerdai programon többek között a következők szerepeltek: reggeli istentisztelet, pénztáros beszámolója, tagegyházak bemutatása – az erre adott tíz percet a főgondok úrral megosztottuk, ő öt percben a Magyarországi Unitárius Egyházzól beszélt, míg én annak legnagyobb egyházközségéről, a BUE-ről. Tagegyházak jelentése, csoporttevékenységek stb.

A csütörtöki, pénteki és szombati programjaink is hasonló beosztásúak voltak, azzal a különbséggel, hogy az utóbbi három napon ún. „szövetségi” csoportokba négyen-hatan tömörültünk és lelki gyakorlatokat végeztünk, amely egymás jobb megismerését és megértését volt hivatott szolgálni. A

szombat délelőtti istentiszteletet az erdélyi és magyarországi képviselőiben megjelentek tartották: Kovács István, Máthé Sándor, Székely Kinga-Réka, Kászoni József és Mikó István. Ugyanaznap tartotta tisztújítását a Nemzetközi Tanács. A Végrehajtó Bizottság új tagsága a következő személyekből áll, május 31-től: elnök Gordon Oliver (Dél-Afrika), alelnök John Slatery (Kanada), pénztáros Barbara Beach (Egyesült Államok), titkár Pearl Green Marbaniang (India), póttagok: Christine Hayhurst (Anglia), Kovács István (Románia), Antje Paul (Németország). A jelölő bizottság tagjai a következők voltak: Máthé Sándor (Románia), Jill McAllistar (USA), Cliff Reed (Anglia).

Vasárnap délelőtt a prágai unitáriusok belvárosi templomába, illetve a templomos ingatlanuk színháztermében gyülekeztünk, a Karlova út 8 sz. alatti épületbe, ahol a cseh unitárius lelkészek vezetésével virág-istentiszteletet celebráltak a helyiek. Ennek a gyakorlata még Capek volt prágai lelkész idején honosodott meg a 40-es években, és azóta népszerűségnek örvend Csehországban és a tengeren túli országokban egyaránt.

A konferenciára egybegyűltek vasárnapi estebédjét követően a régi és új Végrehajtó Bizottsági tagok még egy megbeszélésen vettek részt, amely az egy hetes munka záróakkordját jelentette. Alulírott és Mikó István főgondnok a másnapi városnézésen már nem vett részt. Hétfőn a reggeli órákban indultunk Prágából vissza Budapestre. A megrendezett konferenciáért illesse köszönet Iva Kucmanova adminisztrátort, a prágai ICUU európai kirendeltségénél tevékenykedő testvérünket, aki rengeteget dolgozott ahhoz, hogy ez a közös találkozás és az ebben végzett munka sikeres és eredményes legyen.

Kászoni József, lelkész

Gálfy-Bódy Tamás: Fekete nap, avagy székely csendélet

KERESZTÉNYSÉG ÉS KULTÚRA

ÜZENET A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

GÁLFY-BÓDI TAMÁS képzőművész kiállítása

2003. március 13-án, Virágvasárnap 11 órai kezdettel, a gyülekezeti termünkben megnyitottuk Gálfy-Bódi Tamás képzőművész kiállítását.

A gyülekezet nevében üdvözetet mondott Léta Sándor lelkész, a kiállítást megnyitotta Nikolits Árpád nagyváradi író. Közreműködtek: Dr. Tordai Ferenc, aki a kiállító művész három versét szavalta el; Jávorkai Ádám cselóművész és Jávorkai Sándor hegedűművész Kodály, Paganini és Händel zenedarabokat játszottak.

Megismertetjük olvasóinkkal Gálfy-Bódi Tamás mezőbergenyei születésű képzőművészt, akinek munkáival tesszük színesebbé folyóiratunk e számát.

Marosvásárhelyről – 15 évvel ezelőtt – az Anyaország ígéretes földjére igyekezve – első fiúszülőtként – otthonról, haza érkeztem. Hívásomnak, a képzőművészetnek élhettem újra, míg be nem ütött a pénzvillám emberhűlyítő korszaka. Ma egy intézményben az általam illusztrált könyveket forgalmazom. Egy újabb kellemetlen kanyar az életemben amit vállalok. „Itt állok, másként nem lehetek.”

„Bizony mondom” kedves olvasó, hogy amíg a magyar alkotót nem tekintik nemzeti értéknek, addig nem leszen jövője a magyar kultúrának.

A művész így vall önmagáról:

1946-ban születtem. Hat éves koromtól, tíz éven át mínusz 25-30 °C-os hidegben, dértől zúzmarás istállóban, barmok leheletétől melegítve hétszilvafás nemesből kulák ivadékká degradáltan éltem. Néhai szüleink önbecsülő magyarságtudatának tulajdonítható, hogy kilenc gyermeket neveltek fel, akik ma a Kárpát-medence különböző tájain élünk. 1966-ig házunk gerendái csupaszon meredtek a levegőbe – míg annyira nőttünk, erősödünk, hogy szétszedhessük és újraépíthessük a Sztálin-orgona által „teremtett” épület-torzót.

Vallomások a művésztől:

...summázva azt kell elmondanom róla, hogy az erdélyi Mezőbergenye szülötte s élete java részét Marosvásárhelyen élte. 1988-ban választotta lakhelye és munkássága helyszínül Budapestet. ... Nem csoda hát, ha elismerő fogadtatás helyett a pályakezdés olykor megalázó útját kellett végigjárnia ahhoz, hogy felfedezze és megteremtse alkotómunkájához az eszközi feltételeket. ... Gálfy-Bódi Tamás erdélyi szülőföldje leghagyományosabb műfajában lépett elének, abban, melynek gyökerei a legtermészetesebben kapaszkodnak az ősi kopjafa-faragás, a székelykapu-díszítés, a róvásírás-metszés történelmi talajába. (Mátyás B. Ferenc)

Gálfy-Bódi Tamás művészetét is meghatározza az erdélyi környezet. Szülőfalujából több mint 40 mesét gyűjtött össze. Képzőművészeti vonalon a fametszés, a linometszés az erőssége. „Metszetei aforisztikusak, az erdélyies tömörség képekben való megjelenítése jellemzi. Festményein is a szülőföld, Erdély szimbólumai és a képi alkotás szűkszavú tömörsége a meghatározó” ... Linometszetei jól mutatják szülőföldjének hangulati gazdagságát, az ott élő magyarság visszafogottságát s talán elnyomottságát is.... Bár kedvenc műfaja – s erőssége – a linometszés, szívesen elkalandozik a vegyes technika, a fametszés, az alumetszés, a grafika bármely ága, illetve a festészet felé is. (Bíró Endre)

Grafikai és festészeti világát ugyanaz hitelesíti, mint írásait: a gördülékenység, a perfektség, a kapcsolatteremtés. Különös, hogy ugyanakkor képzőművészeti munkái nem narratívák, nem elbeszélő jellegűek, viszont szuggesztivitásuk kikényszeríti belőlünk verbálisan is megfogalmazható véleményünket. Gálfy-Bódi nem mesél, hanem inkább felidéz. Felidéz korábbi látványokat, élményeket, pillanatokat, illatokat. ... Teremtő művész, aki hordozza magában korábbi élményeit, benyomásait, s amit senki nem képes megjeleníteni, mert pl. csak őbenne él látványként, ő azt varázsolja képzőművészeti látvánnyá. (Feledy Balázs)

A sokoldalú, alkotó ember, ha múzsája s nemzeti lelkiismerete arra inspirálja, tollat ragad, hogy versben fohászkodjék Urához. Ha szűknek érzi a történelem által köréje vont határokat, nyaranta áthágja azokat és második évtizede foglalkozásokat vezet a dél-bácskai Temerin képzőművészeti alkotótáborban. (Székely András Bertalan)

Feledy Balázs szavaival ajánljuk Gálfy-Bódi Tamás képeit a szíves figyelmükbe:

„ha ember nem is látható ezeken a végteleben futó tereken, akkor is nagyon emberi érzéseket sugallnak művei, leginkább drámai asszociációkkal. Képzeteink egyrészt felidézhetnek konkrét tájélményeket, a havasokkal, boglyákkal, az ösvényekkel, a rönkökkel, de Gálfy-Bódi egyik sajátossága, hogy művei felidéznek a ballada mély, tragédiát is felidéző világát, s eszünkbe juttatja akár Reményik Sándor vagy Wass Albert vagy épp Tamási Áron, Dsida Jenő költészetét és prózáját. S kifejezik azt az állapotot, melynek szinte emblémája a „Gyökerek” linometszete, mely jelképében arra utal, hogy milyen erősen is köti az embert múltja egy vidékhez, s azt is, hogy épp e gyökerek által valamiféle rabságba is tudunk kerülni, de szabadok is vagyunk.”

Összeállította: Léta Sándor

Gálfy-Bódi Tamás: Rönkök és kerekék

Pécsi L. Dániel kiállítása

A Bartók Béla Unitárius egyházközség kiállító termében 2003. május 18-án 11 órai kezdettel megnyitottuk Pécsi L. Dániel jelképtervező kiállítását. A megjelenteket köszöntötte Rázmány Csaba püspök, a kiállítást megnyitotta Okos Márton, közreműködtek: Incze Ildikó színművész, Szabó András előadóművész és Sztankovits Béla gitárművész.

Az alábbiakban közöljük a kiállítást megnyitó beszédet:

A nemzet szolgálatában

Valamikor a lovagok korában, amikor még voltak lovagok a párbajra készülő vitézek, páncéljukon sisakdísz, azaz címert viseltek. Ez a jelkép szolgálta a páncélt viselő kilétének felismerését, tehát még a védősisak kínálta lehetőség ellenére sem kívántak névtelenségbe burkolózni. Igaz, ekkor az emberek a nemességet az ezzel járó birtokkal többnyire a harcokban vitézi tettekkel szerezték s nem privatizálási zsonglórkodással, mint napjainkban.

Ha manapság a Kárpát-medencében, az ezer éves magyar állam területeit járjuk széltebe-hosszába Zoboraljától Kalotaszegen át Hétfalugig s Kárpátaljától a Bácskán át a Drávaszögig, mindenütt találkozhatunk az itt látható címerek valamelyikével. Mindenütt bizonyítják ezek a jelképek az illető település vagy közösség jelenét, ezredéves múltját és élni akarását a jövőben. Az ősi keresztény jelképek, mint a bárány, a galamb vagy a pelikán párosítása a magyar történelemmel, mint a turul az Árpád-házi-címer vagy a nap hold szimbólum és ezek együttes ötvözése a mindennapi élettel, mint a búza, a szőlő, az eke meg a kard nemcsak széles körű tárgyi ismeretségre és nagy szakmai tudásra, de elhivatottságra is utaló csalhatatlan bizonyítékok. S ha ezeket az önmagukban egyenként is mesterműveket összességében tekinthetjük meg, mint mi most itt, összeáll a nagy mű, melyet ezer évvel ezelőtt Árpád apánk és Szent István alkotott meg. Mert mit is jelentenek ezek a színes mozaikok itt a falakon? Jelentik egy nép több mint ezer éves küzdelmét, szenvedését és hitét az élethez. Ugyanakkor jelentik – s erre jó lesz figyelni a XXI. sz. környezetszennyeződési kihívások közepette – a földrajz tudósok által a Földön szinte páratlan földrajzi egységként elismert Kárpát-medencét.

Nem véletlen, hogy egyik amerikai tábornok, **Harry HiU Bandholtz** – az utolsó lovagok egyike –, aki szemtanúja volt Magyarország 1919-es magyarázolásának, és aki megakadályozta a Nemzeti Múzeum kifosztását, így kiáltott fel: „Adadni Magyarországot területének egyes részeit, a civilizált és kifinomult lakosságot alkotó emberekkel, olyan dolog, mintha Texast és Kaliforniát adnánk át a mexikóiaknak. Szégyelljék magukat a Szövetséges Nagy hatalmak mindazért, amit a fegyverszünet után ebben az országban megengedtek”.

Most pedig szeretnék néhány szót szólni az alkotó művészről, aki e nemes eszméket hordozó jelképek elterjedéséért portyázik, és küzd meg a gonosszal, mint hajdan példaképe, Balassi Bálint tette ezt két pogány közt a Kárpát-medencében.

No de Pécsi L. Dániel nemzettudat ébresztő munkáját a percmemberkék ugyan nehezítik, de meg nem gátolhatják. Lehet, hogy soha nem lesz nagy állami megrendelés nyertese, vagy magas rangú hivatalos díj kitüntetettje, de van-e annál nagyobb díj, mint otthon érezni magát az embernek szerte a Kárpát-medencében az egyszerű nép hajlékaiban. Úgy is fogalmazhatnák, hogy a XXI század e végvári vitézének munkája elismeréséül a nép adományozott nemességet a szeretetével, s ennek sem a rozsdá, sem a rendszerváltások nem árthatnak. S ahogy ma Erdély vártemplomai festett kazettái hirdetik Umling Lőrinc munkásságát, úgy fogják e címerek hirdetni a székely és sváb ősöktől származó Pécsi L. Dániel szolgálatát Kárpátalján, Felvidéken, a déli végeken, a Székelyföldön és itt a csonka hazában.

Budapest, 2003. május 18.

Okos Márton,
Magyarok Világszövetsége főtitkára

Székely Mózes erdélyi fejedelem halálának 400. évfordulójára

Előző számunk folytatása

Székely Mózesről Erdély egyik legvitézesebb katonájáról, a későbbi fejedelemről iskolát neveztek el Lövétén és Siménfalván is, majd ezt követően a felsősófalviak is úgy döntöttek, hogy iskolájukat róla fogják elnevezni. Az iskolák fontosságáról gyakran kell beszélni. Az iskola a nemzet megtartó ereje és a felemelkedésének útja.

Mai gyorsuló és egyre változó világunkban, amikor - ha az Európai Unió eszmerendszerét nézve - az országhatárok jelképpé válnak és teljesen más értékekre tevődik át a hangsúly, mint a történelemben eddig, tehát amikor egyre nagyobb szerepe lesz a magas szaktudásnak és a magas szaktudással előállított értékeknek, az iskolák szerepe még jobban felértékelődik. Körünk azonban nem csak értékteremtő, hanem értékvesztő és értékeket megsemmisítő jegyeket is hordoz, ezért is meg kell becsülnünk iskoláinkat és nem szabad elveszíteni hitünket, mert ők a megtartás, a továbbélés és a gyarapodás bölcsői.

Ezért is igen fontos és becsülendő, hogy a több száz éves felsősófalvi iskola 2003. július 6-án ünnepélyes keretek között felveszi Székely Mózes Általános Iskola nevet az egyetlen erdélyi székely fejedelemről. Az ünnepség a falu református templomában kezdődött, ahol a százötven-kétszáz felsősófalvi mellett jelentős számú érdeklődő vett részt Parajdról és Alsósófalváról is. Az ünnepségen jelen volt a Parajdi Református Egyház

vegyes kórusa, a Duna Televízió udvarhelyszéki tudósítója, Jakab Endre és operatőr társa, a parajdi kábeltelevízió munkatársai, Fülöp Dénes, az Udvarhelyi Híradó újságírója. A Duna Televízió 2000. augusztus 9-én sugározta a Régiók műsorban az iskolanévadó ünnepségről és általában Felsősófalváról készített kisfilmjét, mely műsort Tanos Miklós szerkesztette. A Duna Televízió műsorában dr. Szekeres Sándor Sóvidékről, Székely Mózes erdélyi fejedelemről és Felsősófalváról beszélt, az iskola akkori igazgatónöje, Nagy Gabriella pedig a sóvidéki több évszázados magyar tannyelvű oktatásról és az iskola fontosságáról tartott méltató beszédet. A műsorban bemutatták a névadó ünnepség előtti református istentiszteletet, majd a méltató beszédek után a Parajdi Vegyes Kórus, a Felsősófalvi Vegyes Kórus szereplését és a felsősófalvi óvodások sóvidéki székely táncát.

Az ünnepség elején a református templomban Szász Tibor lelkész és felesége, valamint Parajdi Mária gyönyörű szép református zsoltárokat és középkori magyar énekeket énekeltek, zenekísérettel. A templom úrasztala mellett két székelyharisnyás, csizmás fiatal fiú állott díszőrséget, egyikük kezében Székely Mózes egykori harci lobogójának másolata volt. Szász Tibor református lelkész gyönyörű méltató beszédet tartott az unitárius Székely Mózesről, alapozva a tragikus körülmények közt elhunyt fejedelem jelmondatára, mely a következő: DOMINUS PRO-

TECTOR MEUS. Az Úr az én őriző pásztorem. Felsősófalva református templomában Szász Tibor lelkész csodálatosan zengő prédikációját meg kell örökíteni az utódoknak, mely a következőképpen szólt: „**IGE. 91. Zsoltártár 9- » Az Úr az én oltalmam« Dominus Pro- tec Protector Meus.** Székely Mózes jelmondata hitvallás, mely többet árul el lelki világáról és hitfelfogásáról, mint bármilyen hosszadalmas teológiai fejtegetés, melytől visszhangos volt ama kor, amelyben élt.

A kiemelt Ige a 91. zsoltár központi gondolata. E köré tömörül mindazoknak a veszedelmeknek a felsorolása, melyek viharos életének mindennapjait fenyegették.

Ismerte a surranó nyílvessző húsba hasító fájdalmát, a csupán viszonylagos biztonságot nyújtó pajzs és páncél súlyát, a virrasztásban eltöltött csata előtti éjszakák bizonytalanságát.

Ismerte az élet-halál küzdelmek rettenetét az öldöklő tusák forgatagában, mikor ezrek és tízezrek estek el jobb és balkeze mellől. Szembeszállt az oroszlánmódra bátor és erős ellenességgel, - és sok veszedelmes csatája volt az áspiskígyóként leselkedő tegnapi jóbarát és a hitszegő szövetséges ellen. Ott járt állandóan körülötte a csataterek körül settenkedő borzalom, a hadakat tizedelő dögvész, mely ellen nem védhetett meg a Hunyadiéhoz fogható vitézség sem, csupán az isteni gondviselés.

Csak fentről jöhet oltalom! Árvák vagyunk a világon, mi, málló birodalmunk omló romjaitól felsebbzettek, új, hiúzéhsé-

gű és sakálerkölcű érdekszövetségek szorításában segínyt keresők. Árvák vagyunk, mi székelyek, minden gyepüket őrző hűségünk dacára. Immár négyszáz esztendeje nem adatik nekünk más, csak néha egy-egy árva zászló, mit bátor szív és bízni tudó lélek emel magasra, még akkor is, ha tudja, hogy csak Istentől remélhet oltalmat és segedelmet.

Az Isten által jóváhagyott, küzdelmek által kiérdemelt biztonság az, amire leginkább áhítozik a bizonytalan korszakokban élő becsületességnek maradó ember. Székely Mózes szívében egyébre se vágyott, csak erre. Hosszú építő munkával töltendő esztendőkre, jól megérdemelt győzelmei után.

Ha fél évszázaddal később születik, úgy emlegethetnénk, mint I. Rákóczi Györgyöt, akinek idején az ipar és kereskedelem kellő tiszteletnek örvendett. Mert fejedelmünk ezernyi dolga között jó gazda maradt: oda tudott figyelni a lövétei vashámorra, a sóutak forgalmának zavartalanságára. Rövid uralmának első tette, hogy pénzt veret 2-3 hónap alatt, a zilált pénzügyeket rendbehozandó . . . Nemhiába becsülték nagyra és siratták meg a szorgalmat és komolyságot értékelő százszok!

Őt követő méltó utódai, *Bocskai István és a szárnyai alatt nevelkedő Bethlen Gábor* bontják ki és szilárdítják meg nagyméretű politikai és gazdasági koncepcióit. Hírnevére homályt vet az őt követő korszak dicsősége és életét megíró krónikások rosszhiszeműsége.

Legyen a mai nap, egy töretlen hitű, bátor fejedelem jó emlékezetének újra felragyogtatása! AMEN! „(Szász

Tibor András 2000.V.27-i prédikációja, melyet a Felső-sófalvi Református Templomban tartott)”

A tiszteletes úr Isten áldását kérte a sófalviakra, az egész székely-magyar népre és végül református szokás szerint megszentelte Székely Mózes zászlaját, melyet a sófalvi egyházközség adományozott az iskolának. Székely Mózes zászlaja két oldalt kék sáv, középen pedig ezüst színű. A zászló eleje befelé mélyedve háromszög alakban bevágott, az ezüst sávon pedig egy Z betű van hímezve, mivel e betű jelképezte a Székely nevet. A parajdi énekkar szép magyar zsoltárok éneklésével zárta a templomi ünnepi műsort. A névadási ünnepség a több száz éves iskola udvarán folytatódott gyönyörű szép májusi napsütésben. Az iskola igazgatónője beszédében méltatta a sófalvi lakosságot, hogy döntésével Székely Mózeset választotta. Az igazgatónő beszéde után dr. Szekeres (Lukács) Sándor mondott ünnepi beszédet a névadással kapcsolatosan, hangsúlyozva, hogy tősgyökeres sófalviként szól az ünneplő közönséghez:

„A keresztény magyar államiság létrejöttének ezer éves évfordulóján, a felsősófalvi általános iskola névadása kapcsán örömmel állapíthatjuk meg, hogy a magyar nemzet élni akarása, értékeinek mentése és a jövőbe vetett hit nyilvánul meg egy olyan első pillantásra nem nagynak tűnő – cselekedetben, mint egy kis székelyföldi református magyar falu iskola-névadási tette. Az iskola-névadás jelkép, összesűrítve tartalmazza azt, hogy egy kis magyar közösség képes nagy távlatokban látni és gondolkodni, képes megbecsülni azokat, akik életüket

sem kímélve ki mertek állni a történelem viharában népük érdekeiért, mertek tenni és harcolni a fennmaradásért és megmaradásért. Amikor Felső-sófalva lakóinak túlnyomó többsége úgy döntött, hogy a több évszázados, magyar tan nyelvű iskolának Székely Mózes nevét adja, ezzel a döntéssel félreérthetetlenül kifejezte azon akaratát, hogy úgy akar fennmaradni és megmaradni, hogy vállalja ezer éves történelmi örökségét, nem hagyja veszni értékeit és gyermekeit oly szellemben akarja nevelni, neveltetni, hogy csírái lehessenek a következő ezer évek is.”

Az ünnepség folytatásaként Kovács Mózes nyugdíjas agrármérnök (a híres Ész Mózsi bá fia), Sófalva szülötte, Asztalos Ferenc székelyudvarhelyi RMDSZ-es parlamenti képviselő, majd a Lövétei Székely Mózes Általános Iskola igazgatója mondott beszédet. Ezt követően leleplezték Székely Mózes fejedelem márványba faragott domborműves arcképét, mely gyönyörű munkát a falu másik szülötte Parajdi Sándor készítette és adományozta az iskolának. Átadásra került Székely Mózes arcképét tipikus sóvidéki faragással készített képkereke, a képpel együtt, mely munkát szintén egy sófalvi – Fábián Sándor – készítette el. A műsort az iskola tanári kara és diákjainak verses, énekes előadása folytatta. Az ünnepi műsort a jövő reménysége a szép, tipikus magyar arcú, székelyruhás, óvodás gyermekek sóvidéki tánca folytatta. A parajdi református énekkar zárta az ünnepi műsort.

A székelyföldi Felső-sófalva újból ünnepre készül, hiszen Székely Mózes fejedelem születésének 450. halálának pe-

dig 400 éves évfordulójára 2003. júliusára ünnepséget tervez a Székely Mózes Általános Iskolában és hívja mindazokat, akik tisztelik Erdély vitéz fejedelmét.

Az a tény, hogy Székely Mózes erdélyi fejedelemről több

iskolát is elneveztek, olyan be-szédes vallomás a székelyföldi magyarság nemzeti öntudatáról, mely híven tükrözi a székelység igazi értékeit. Ezért is reméljük azt, hogy Székely Mózes gondolatai és tettei hosszú évszázadokon keresz-

tül éltetni fogják a székelyföldi magyarságot.

**Írta: Szekeres Sándor
osztályvezető**

Ünnepségek: **2003. július 6-án Felső-sófalván, július 19–20-án Brassóban az Unitárius Lelkészhivatalban.**

A szerző bemutatkozása

„Dr. Szekeres Sándor vagyok és 1954. szeptember 17-én születtem a maroszeiki Erdőszentgyörgyön, Szekeres Balázs és Szekeres (szül. Fülöp) Rozália egyetlen életben maradt gyermekeként. Református vagyok, de szeretett anyai nagyanyám Fülöp Józsefné, Kelemen Mária unitárius volt. Szülőfalumnak az udvarhelyszéki Felsősófalvát tekintem, hiszen szüleim és szinte összes felmenőim ebből a faluból származnak, én is itt nőttem fel és itt végeztem az I-VIII. osztályt. Középiskolámat Szovátán, az egyetemet pedig a Kolozsvárott a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Jogi Karán végeztem 1981-ben. Az egyetem elvégzése után jogászként dolgoztam Csíkszeredában, Farkaslakán és Székelyudvarhelyen. A Ceauşescu féle elnyomás miatt 1989 májusában Magyarországra menekültem és itt először Budapesten, majd Monoron dolgoztam jogászként. 1994 őszén megválasztottak Monor Város Jegyzőjének, majd 1999 őszétől a Határon

Túli Magyarok Hivatalának dolgozója lettem, ahol hivatali beosztásom osztályvezető. Családos ember vagyok, feleségemmel Szekeres (szül. Hompoth) Olgával 1977 augusztusában kötöttünk házasságot, mely boldog kapcsolatból két gyerekünk született: Szabolcs Sándor és Boróka Ágnes.

Már középiskolai évemben kisebb nagyobb írásokkal próbálkoztam irodalom, történelem és a filozófia terén. Ezt követően is folytattam az írást és a publikálást, míg 2002-ben megjelentettem Felsősófalva és a Székely-Sóvidékről szóló monográfiámat, melyben külön címet szenteltem Székely Mózes erdélyi fejedelemnek. A monográfia írása közben született meg az elhatározásom, hogy Székely Mózes életéről könyvet fogok írni, hiszen eddig csak egy kis könyv jelent meg a XIX. század végén Vass Miklós tollából. Remélem az Isten megsegít abban, hogy nagy tervemet be tudom fejezni és a méltánytalanul elfeledett székely fejedelemről könyvemmel be tudom fejezni."

Budapest, 2003. május 15.

Gálffy-Bódy Tamás: Derűs táj

Megemlékezések

Májusi emlékezés

1867. május 21-én született

Jakabházy Zsigmond orvos, egyetemi tanár, szakíró, a MTA tagja /1923/.

1883. május 13-án született

Nadler Herbert, Állatkert igazgatója, vadászati szak- és naplóíró, szerkesztő, gazdasági főtanácsos.

1883. május 20-án született

Májai Dezső közjegyző, a Közjegyzői Kamara, a megyei és városi képviselőtestület tagja.

1886. május 27-én született

Szinte László építésmérnök, műegyetemi tanár, örökös egyházi tanácsos, a Nemzetvédelmi Kereszt tulajdonosa.

1894. május 15-én született

Ormos Pál orvos, kórházigazgató, szakíró, az Egyházi Igazgató Tanács tagja, a hódmezővásárhelyi egyházközség főgondnoka, a Munka Érdemrend arany fokozatának tulajdonosa /1964/.

1894. május 19-én született

Nyiredy Géza miniszteri tanácsos, a MUE titkára.

1895. május 12-én született

Kökösi Gyula járásbírói elnök.

1904. május 16-án született

Borbély Zoltán hírlapíró, szerkesztő, utazó.

1914. május 25-én született

Vas Ilona, Kis Bagoly Rezsőné. Ferencz József és Huszti János püspökök irodavezetője. A budapesti egyházközség presbitere.

1924. május 26-án született

Huszti János püspök, Emléklap kitüntetője.

1903. május 26-án halt meg

Iszlai József fogorvos, egyetemi tanár, a Fogászati Társulat alapítója, szerkesztő.

1905. május 28-án halt meg

Serák Károly, az Állatkert igazgatója, a budapesti egyházközség presbitere.

1913. május 8-án halt meg

Szokolay Viktor ügyvéd, író, laptulajdonos.

1913. május 9-én halt meg

Mikó Miklós kuriai bíró, a Lipót Rend lovagja.

1930. május 9-én halt meg

Orbók Mór tanár, tankönyvíró, több Társaság és Egyesület elnöke.

1930. május 31-én halt meg

Hédervári Hugó gyógyszerész, a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület tb. örökös tagja, a budapesti egyházközség presbitere.

1938. május 7-én halt meg

Iván László hitoktató lelkész /1921-től unitárius/ szakíró, az UIT tagja.

1943. májusában halt meg

Józsa Gyula belügyminisztériumi dolgozó, cserkésztsízt.

1948. május 15-én halt meg

Kemény Gábor tanár /1908-tól unitárius/ főispán, a Magyar Pedagógiai Szakszervezet és az Országos Köznevelési Tanács elnöke, szakíró.

1950. májusában halt meg

Kovács Gábor helyettes államtitkár.

1952. május 23-án halt meg

Gelei József egyetemi tanár, a véglénykutatás szaktekintélye, a Berde Bizottság alapítója, a MTA és az UIT tagja, az Egyház főgondnoka.

1956. május 25-én halt meg

Supka Géza, régész, politikus, prágai követ, a Könyvnap életrehívója, a MTA tagja.

1960. májusában halt meg

Frank Kiss Jenő állami közjegyző, egyházi tanácsos, a Misszióház Bizottság tagja.

1972. május 12-én halt meg

Borbély Andor tanár, térképész, szakíró, a szegedi ifjak hitoktatója.

1973. májusában halt meg

Szokolay Béláné Tompa Márta előadóművész, a magyarkúti Konferenciás Tábor és a Nőszövetség előadója.

1973. májusában halt meg

Menyhárt Dénes szolgabíró, EKT tag, a budapesti egyházközség gondnoka.

1977. május 25-én halt meg

Simándy Tamás törvényszéki bíró, egyházi tanácsos, az egyetemi ifjúság ünnepségeinek szereplője.

1981. május 15-én halt meg

Mátrai Betegh Béla újságíró, kritikus, dramaturg, fordító és szakíró.

1982. május 2-án halt meg

Kovács Gyula állatorvos.

1987. május 15-én halt meg

Pap Csaba, MÁV jogügyi főtanácsos, vívómester.

1989. májusában halt meg

Pál József tervező főmérnök, fordító, a budapesti egyházközség presbitere, Zsinati Főtanácsi tag.

1989. május 29-én halt meg

Kisgyörgy Jenő gazdasági hivatalvezető, gépészmérnök.

1999. májusában halt meg

Orbán Gyula katona és cserkésztsízt /1956-tól unitárius/ főtanácsi tag, a budapesti egyházközség presbitere.

2002. május 4-én halt meg

Dr. Sztankóczy Zoltán közlekedési szaktanácsadó, egyetemi oktató, konferenciái előadó, amatőr teológus.

Júniusi emlékezés

1802. június 8-án született

Sebes Pál, Posta és Távirida főigazgató, miniszteri tanácsos, az 1848-as szabadságharc honvéd tizedese, a budapesti egyházközség alapító tagja.

1846. június 11-én született

Máthé Sándor a budapesti Egyetemi Könyvtár könyvtárosa, szakíró, a budapesti egyházközség presbitere.

1858. június 18-án született

Vajda Emil tanár, zenei író, a győri Ének és Zenegylet igazgató karnagya, alapító szerkesztője a Magyar Lant c. szaklapnak.

1875. június 16-án született

Mikó Gábor kincstári főtanácsos, az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatója, a budapesti egyházközség gondnoka, a Misszióház Bizottság elnöke az Intéző Bizottság tagja.

1876. június 1-én született

Hédervári Lehel ügyvéd, szerkesztő, képviselő. Károlyi Mihály amerikai körútjának résztvevője.

1877. júniusában született

Újvári László számvevőségi főtanácsos /1901-től unitárius/ a budapesti egyházközség jegyzője. Konferenciás Táborok előadója.

1883. június 1-én született

Kemény Gábor tanár /1908-tól unitárius/ főispán, szakíró.

1898. június 15-én született

Tiboldi Béla főállatorvos, egyházi tanácsos.

1902. június 13-án született

Molnár Jenő Antal ügyvéd, zenei szakíró.

1922. június 15-én született

Bartha Zoltán vegyész-mérnök, szakíró, újító, a Wartha Vince díj tulajdonosa.

1922. június 22-én született

Bajor János lelkész, üdülő gondnok, egyházi főjegyző, szakíró.

1926. június 4-én született

Osváth Béla tanár, a Nemzeti Színház fődramaturgia, a TIT csongrádmegyei titkára. Múzeum igazgató, szakíró.

1878. június 6-án halt meg

Maurer József 1848-as honvédszázados, uradalmi gazdatiszt, 5 évig Józsefstadt-i rab.

1906. június 6-án halt meg

Percsel Gyula ügyvéd, 1848-as honvéd főhadnagy.

1918. június 9-én halt meg

Józsa Mihály székesfővárosi tanácsjegyző, a budapesti egyházközség presbitere.

1919. június 4-én halt meg

Daniel Gábor ügyvéd, politikus, a Nemzeti Munkapárt alelnöke, köri fü. gondnok.

1920. június 19-én halt meg

Gállfy Ferenc tanító, a mezőberényi szórvány kántora, szerkesztő.

1924. június 20-án halt meg

Orbók Lóránd tanár, író, utazó, Spanyolországban Lorenzó Azértis néven ismert színdarabíró.

1925. június 15-én halt meg

Berki István birtokos, a polgári egyházközség gondnoka.

1940. júniusában halt meg

Nyiredi István a magyaróvári Gazdasági Akadémia tanára, műegyetemi m. tanár.

1949. június 3-án halt meg

Josipovits Istvánné Németh Ilona tanítóképzési tanár a Konferenciás Táborok előadója, győri szórványgondnok.

1951. június 7-én halt meg

Nadler Herbert állatkerti igazgató, vadászati szakértő, szak- és naplóíró.

1954. június 2-án halt meg

Daniel Miklósné Lengyel Laura író, a budapesti Nőszövetség előadója.

1957. június 28-án halt meg

Daniel Gábor ügyvéd, az EKT tagja, a Téli Konferenciás Tábor előadója.

1958. június 16-án halt meg

Gimes Miklós politikus /1920-tól unitárius/. Tagja a János Zsigmond cserkészcsapatnak.

1961. június 20-án halt meg

Bíró Lajos lelkész, szakíró.

1969. június 2-án halt meg

Hajdú Henrik író, műfordító, a Norvég Írószövetség tagja, levéltári igazgató, a Szent Olaf és a Szocialista Hazáért Érdemrend tulajdonosa.

1972. júniusában halt meg

Bartha Vilmos körzeti, majd tiszti orvos.

1980. júniusában halt meg

Osváth András békési szórványgondnok.

1983. június 28-án halt meg

Orbók Endre a MTV rendezője, egyházi tanácsos, a Munka Érdemrend ezüst fokozatának tulajdonosa.

1994. június 17-én halt meg

ifj. Bartók Béla MÁV főmérnök, a MUE főgondnoka, a Magyar Köztársaság Érdemrend középkeresztjének tulajdonosa, külföldi konferenciák résztvevője.

1998. június 17-én halt meg

László Gyula régész, egyetemi tanár, több kitüntetés tulajdonosa.

2000. június 4-én halt meg

Obozil Gyula bőripari szakember, több egyházközség harangjának adományozója.

2000. június 9-én halt meg

Tatár József gyógyszerész, a Magyar Demokrata Fórum és a Magyar Műveltségszolgálat alapítója.

Összeállította: Kelemen Miklós

Akik előttünk jártak...

Gondolatok Zoltán Aladár halálának 25. évfordulóján

Be kell vallanom szégyenszemre, hogy nagyon kevés adatot ismerek az életéről, munkásságáról. De nem is erről szeretnék beszélni. Benkő András monográfiájában,* amely a zeneszerző hajdani felesége, Fejér Éva kezdeményezésére és támogatásával jelent meg, minden idevágót megtalál az érdeklődő.

Mit tudok én róla? Mit kellene, illetve kellett volna tudnom? Ismertem-e, s milyen embernek? Képrészletek ugranak be az emlékezetembe, mint szétdobált mozaikkockák: egy mosoly, egy mozdulat, pár szó, egy gyűlés hangulata. Ezeket pedig, hogy lehet leírni?

A Marosvásárhelyi Filharmonikus Zenekarban brácsáztam (1966-1982). Zoltán Aladárt mint az intézmény igazgatóját ismertem meg. Ő volt az, aki 1966-ban egy szép tavaszi napon berobogott a kolozsvári Gh. Dima – akkor Zenefőiskola, ma már Akadémia – kapuján Hamza Gyula koncertmesterrel, és mivel

sok beszéd szegénység, röviden tudatta velem, hogy szívesen látnának a zenekarban. Nekem már volt egy ajánlatom a kolozsvári Román Operától, ahová Anatol Chisadji karmester Barta Pistát, akkor már férjemet is meghívta. „Hát lesz a férjének is hely, szükség van fuvolásra is.”

Nem sokáig gondolkoztam (bár voltak kétegyeim, minden évfolyamtársam igyekezett Kolozsváron maradni); természetesen jobban tetszett a színpadon ülni, mint a színpad alatt, és hát Hamza is ott volt, régi iskolatársam, az „ismert” hegedűs. Ahogy beszélgettünk, Aladár valahogy eloszlatta kétegyeim, gondjaimat, bizalmat ébresztett. Így kerültem Vásárhelyre. Mikor megérkeztem, nem volt lakásom, ez akkor és ott természetes volt, de valahol csak aludnom, tisztálkodnom kellett. Nagynéném ugyan a városban élt, de épp elutaztak valahová, én pedig szokásom szerint nem írtam meg előre, mikor jövök. Hát ott álltam egy diplomával, egy brácsával és egy bőrrönddel, pénz nélkül. Már nem tudom pontosan, hogy is történt, de azt hiszem, Aladár látott meg a Kultúrpalotában ódöngeni. Nem kellett sokat magyarázkodnom, hamar kapcsolt. Aztán telefonált, és rövid időn belül az anyósánál helyezett el. Pár napra ugyan, de ez a gondoskodás nagyon jól jött abban a pillanatban.

Aztán a nagynénémhez költöztem, de mivel ők tömbházban laktak, nem lehetett gyakorolni, ami nekem mint frissen végzett, törekvő hangszeresnek, létfontosságú volt. Persze ezt a gondot is Aladár oldotta meg. Egyszerűen ideadta a Zeneszerző Szövetség (úgy tudom, a marosvásárhelyi fiók elnöke volt abban az időben) irodájának a kulcsát, ahol zavartalanul brácsázhattam. Sőt mi több, itt készítettem elő Éva húgomat zenepedagógiai felvételijére, mivel zongora is volt a teremben.

Tulajdonképpen csak most tudom igazán felmérni ezeknek az „apró” dolgoknak a jelentőségét. Egy év múlva kellett volna jönnie - államvizsga és katonaság után - a férjemnek, akit (bár mondta a kihelyezéskor Bukarestben, hogy Marosvásárhelyre szeretne kerülni, mivel ott a felesége, s azon kívül mint évfolyamelső, az ország fúvósai közül elsőnek „választhatott” helyet) Suceavába helyezték. Dühösek, kétségbeesettek voltunk. Nem tudom hogyan, de Aladár ezt is megoldotta. Barta Pista nem foglalta el a suceavai zenekari helyet, jöhetett Vásárhelyre. Most úgy látom, Zoltán Aladár által működött pályakezdésünk idején a Gondviselés.

Az utolsó találkozásra nem gondolok szívesen. Nagyon komoly volt s hallgatag a marosvásárhelyi Kultúrpalota előcsarnokában a ravatalon, ahol az egész város búcsúzott tőle nagy tisztelettel. Huszonöt éve!

Azóta nagyon sok minden történt a világon, és az én életemben. Ma egészen más szemmel nézem az „akkori” és „ottani” helyzetet. Akkor és ott csak megdöbbenett a hírtelesség, amellyel elment. Most kezdek töprengeni, utánakérdezni: miért? Mi okozhatta korai halálát?

Kimondatlan és kimondhatatlan kérdések. Találgatások. El tudom képzelni, mennyit kellett dolgoznia, harcolnia, hogy mint a homoródszentmártoni unitárius pap fia – abban az időben! elvégezhesse a főiskolát, és vezető pozícióba jusson. A diplomatikuss-balanszírozás a helyzete stabilizálásáért sem kerülhetett kevés erőfeszítésbe.

De ő nemcsak magáért harcolt. Mi, zenekari tagok, csak ültünk a helyünkön és játszottuk, amit elénk tettek. Hogy mit és mikor lehetett játszani, honnan kapjuk az anyagot, nem a mi gondunk volt. Intézték nekünk, helyettünk, főként az igazgató. Ez már egész embert követelt – és Zoltán Aladár ugyanakkor hivatásos zeneszerző is volt. Mikor komponált? Most, hogy a marosvásárhelyi Állami Filharmónia megalakulásának 50. évfordulójára kiadott könyvben lapozgatok, a 32. számú képen látom Őt kottalappal, kezében ceruzával. A képhez tartozó magyarázat: „Zoltán Aladár rezignált mosolyában a kér-

dés: Miért nem tud egy zeneszerző mesterségéből megélni?” Lehet, ez a gond rövidítette meg az életét. De lehetett sok más gyötrő gondolata is. Nem verte nagydobra. Hogy is tehetett volna? Mi csak a jó humorú, kedves, segítőkész emberre emlékezünk, aki mint kollega is közel állt a zenekari tagokhoz.

Lehet, nem talál egy ilyen ünnepélyes alkalomhoz, de megemlítenék egy rövid, jellemző történetet. Német turné 1976-ban. Hogy ez akkor mit jelentett, csak az tudja, aki végigcsinálta. Férjem mesélte (mi csak külön-külön mehettünk külföldre), hogy egy alkalommal, amikor összeültek beszélgetni, megpihenni, sört inni, bejött Aladár és meglátott egy nagy csomó vöröshagymát. Tudjátok, milyen egészséges? – mondta, és beleharapott az egyikbe. Hogy milyen csípős volt, azt a társaság onnan láthatta, hogy kicsordult a könnye. De megmutatta, mi a székely virtus: nem szólt semmit, megette az egész fej hagymát. „Kacagtuk és csodáltuk, közülünk való volt, részt vett a mindennapjainkat felderítő bolondozásainkban” – meséli Barta Pista.

Huszonöt évvel ezelőtt elbúcsúztunk tőle. Most emlékezünk, megemlékezünk róla szóban, írásban, de ez valahogy hiányos, felszínes. Nem elég. Amit hátrahagyott, reánk testált, az élő feladat, szép és komoly kötelesség: szeressük, terjesszük a zenéjét, az erdélyi magyar zene őáltala képviselt részét, ahogy és ahol tudjuk, mindenütt a világon. Bárhol, ahol műveit játszásk vagy éneklik, halljuk a hangját, látjuk biztató, mosolygó tekintetét, érezzük, hogy jelen van közöttünk.

Barta Mária, Cuxhaven (Németország)

Gálfy-Bódi Tamás: Önarckép

Akik előttünk jártak...

Gondolatok Zoltán Aladár halálának 25. évfordulóján

Be kell vallanom szégyenszemre, hogy nagyon kevés adatot ismerek az életéről, munkásságáról. De nem is erről szeretnék beszélni. Benkő András monográfiájában,* amely a zeneszerző hajdani felesége, Fejér Éva kezdeményezésére és támogatásával jelent meg, minden idevágót megtalál az érdeklődő.

Mit tudok én róla? Mit kellene, illetve kellett volna tudnom? Ismertem-e, s milyen embernek? Képrészletek ugranak be az emlékezetembe, mint szétdobált mozaikkockák: egy mosoly, egy mozdulat, pár szó, egy gyűlés hangulata. Ezeket pedig, hogy lehet leírni?

A Marosvásárhelyi Filharmonikus Zenekarban brácsáztam (1966-1982). Zoltán Aladárt mint az intézmény igazgatóját ismertem meg. Ő volt az, aki 1966-ban egy szép tavaszi napon berobogott a kolozsvári Gh. Dima – akkor Zenefőiskola, ma már Akadémia – kapuján Hamza Gyula koncertmesterrel, és mivel

sok beszéd szegénység, röviden tudatta velem, hogy szívesen látnának a zenekarban. Nekem már volt egy ajánlatom a kolozsvári Román Operától, ahová Anatol Chisadji karmester Barta Pistát, akkor már férjemet is meghívta. „Hát lesz a férjének is hely, szükség van fuvolásra is.”

Nem sokáig gondolkoztam (bár voltak kétegyeim, minden évfolyamtársam igyekezett Kolozsváron maradni); természetesen jobban tetszett a színpadon ülni, mint a színpad alatt, és hát Hamza is ott volt, régi iskolatársam, az „ismert” hegedűs. Ahogy beszélgettünk, Aladár valahogy eloszlatta kétegyeim, gondjaimat, bizalmat ébresztett. Így kerültem Vásárhelyre. Mikor megérkeztem, nem volt lakásom, ez akkor és ott természetes volt, de valahol csak aludnom, tisztálkodnom kellett. Nagynéném ugyan a városban élt, de épp elutaztak valahová, én pedig szokásom szerint nem írtam meg előre, mikor jövök. Hát ott álltam egy diplomával, egy brácsával és egy bőrrönddel, pénz nélkül. Már nem tudom pontosan, hogy is történt, de azt hiszem, Aladár látott meg a Kultúrpalotában ódöngeni. Nem kellett sokat magyarázkodnom, hamar kapcsolt. Aztán telefonált, és rövid időn belül az anyósánál helyezett el. Pár napra ugyan, de ez a gondoskodás nagyon jól jött abban a pillanatban.

Aztán a nagynénémhez költöztem, de mivel ők tömbházban laktak, nem lehetett gyakorolni, ami nekem mint frissen végzett, törekvő hangszeresnek, létfontosságú volt. Persze ezt a gondot is Aladár oldotta meg. Egyszerűen ideadta a Zeneszerző Szövetség (úgy tudom, a marosvásárhelyi fiók elnöke volt abban az időben) irodájának a kulcsát, ahol zavartalanul brácsázhattam. Sőt mi több, itt készítettem elő Éva húgomat zenepedagógiai felvételijére, mivel zongora is volt a teremben.

Tulajdonképpen csak most tudom igazán felmérni ezeknek az „apró” dolgoknak a jelentőségét. Egy év múlva kellett volna jönnie - államvizsga és katonaság után - a férjemnek, akit (bár mondta a kihelyezéskor Bukarestben, hogy Marosvásárhelyre szeretne kerülni, mivel ott a felesége, s azon kívül mint évfolyamelső, az ország fúvósai közül elsőnek „választhatott” helyet) Suceavába helyezték. Dühösek, kétségbeesettek voltunk. Nem tudom hogyan, de Aladár ezt is megoldotta. Barta Pista nem foglalta el a suceavai zenekari helyet, jöhetett Vásárhelyre. Most úgy látom, Zoltán Aladár által működött pályakezdésünk idején a Gondviselés.

Az utolsó találkozásra nem gondolok szívesen. Nagyon komoly volt s hallgatag a marosvásárhelyi Kultúrpalota előcsarnokában a ravatalon, ahol az egész város búcsúzott tőle nagy tisztelettel. Huszonöt éve!

Azóta nagyon sok minden történt a világon, és az én életemben. Ma egészen más szemmel nézem az „akkori” és „ottani” helyzetet. Akkor és ott csak megdöbentett a hírtelesség, amellyel elment. Most kezdek töprengeni, utánakérdezni: miért? Mi okozhatta korai halálát?

Kimondatlan és kimondhatatlan kérdések. Találgatások. El tudom képzelni, mennyit kellett dolgoznia, harcolnia, hogy mint a homoródszentmártoni unitárius pap fia – abban az időben! elvégezhesse a főiskolát, és vezető pozícióba jusson. A diplomatikuss-balanszírozás a helyzete stabilizálásáért sem kerülhetett kevés erőfeszítésbe.

De ő nemcsak magáért harcolt. Mi, zenekari tagok, csak ültünk a helyünkön és játszottuk, amit elénk tettek. Hogy mit és mikor lehetett játszani, honnan kapjuk az anyagot, nem a mi gondunk volt. Intézték nekünk, helyettünk, főként az igazgató. Ez már egész embert követelt – és Zoltán Aladár ugyanakkor hivatásos zeneszerző is volt. Mikor komponált? Most, hogy a marosvásárhelyi Állami Filharmónia megalakulásának 50. évfordulójára kiadott könyvben lapozgatok, a 32. számú képen látom Őt kottalappal, kezében ceruzával. A képhez tartozó magyarázat: „Zoltán Aladár rezignált mosolyában a kér-

dés: Miért nem tud egy zeneszerző mesterségéből megélni?” Lehet, ez a gond rövidítette meg az életét. De lehetett sok más gyötrő gondolata is. Nem verte nagydobra. Hogy is tehetett volna? Mi csak a jó humorú, kedves, segítőkész emberre emlékezünk, aki mint kollega is közel állt a zenekari tagokhoz.

Lehet, nem talál egy ilyen ünnepélyes alkalomhoz, de megemlítenék egy rövid, jellemző történetet. Német turné 1976-ban. Hogy ez akkor mit jelentett, csak az tudja, aki végigcsinálta. Férjem mesélte (mi csak külön-külön mehettünk külföldre), hogy egy alkalommal, amikor összeültek beszélgetni, megpihenni, sört inni, bejött Aladár és meglátott egy nagy csomó vöröshagymát. Tudjátok, milyen egészséges? – mondta, és beleharapott az egyikbe. Hogy milyen csípős volt, azt a társaság onnan láthatta, hogy kicsordult a könnye. De megmutatta, mi a székely virtus: nem szólt semmit, megette az egész fej hagymát. „Kacagtuk és csodáltuk, közülünk való volt, részt vett a mindennapjainkat felderítő bolondozásainkban” – meséli Barta Pista.

Huszonöt évvel ezelőtt elbúcsúztunk tőle. Most emlékezünk, megemlékezünk róla szóban, írásban, de ez valahogy hiányos, felszínes. Nem elég. Amit hátrahagyott, reánk testált, az élő feladat, szép és komoly kötelesség: szeressük, terjesszük a zenéjét, az erdélyi magyar zene őáltala képviselt részét, ahogy és ahol tudjuk, mindenütt a világon. Bárhol, ahol műveit játszik vagy éneklik, halljuk a hangját, látjuk biztató, mosolygó tekintetét, érezzük, hogy jelen van közöttünk.

Barta Mária, Cuxhaven (Németország)

Gálffy-Bódi Tamás: Önarckép

Olvasói levél

Egészség – Betegség – Megelőzés

*„Akinek pedig van miből élnie e világon,
és elnézi hogy az ő atyjafia szükségben van,
és elzárja attól az ő szívét miképpen marad
meg abban az Isten szeretete” –*

(János Ap. közönséges első levele 3-ik rész:17-vers)

Ennek az évnek folyamán, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) felhívással fordult a világ országainak vezetőszerveihez, egészségügyi szervezeteihez, intézményeihez, civil-szervezetekhez is, hogy tevékenységeikben nagyobb figyelmet fordítsanak, a fogyatékos betegségekben, állapotokban szenvedő emberek életvitelére, számukra biztosítani a jobb életteret, kiegyensúlyozottabb, könnyebb megélhetést! A fogyatékoságban élő sok embertársunk fizikailag és lelkileg is, nehezen éli meg és hordozza, szenvedésekkel teli mindennapjainak terhét vállain, sok közülük elszigetelten, bezárkózva viseli sorsát, amit nem mindig saját magának köszönhet. A fogyatékos állapotnak lehet örökletes oka is (a terhes anyát ért bántalmak, betegségek, ebből eredő fejlődési rendellenességek) és eredhetnek, felléphetnek, ilyen állapotok szerzett (az élet folyamán) okokból kifolyólag is (balesetek, betegségek, mérgezések, sugárzások stb.) mindezek következményeként. A világ számos társadalmának, országainak keretén belül, eddig is folytattak és folytatnak, áldozatos, sokféle tevékenységet azért, hogy a fogyatékos emberek életét könnyebbé, elviselhetőbbé tegyék. Az egészségügyi szervezetek is mindent megtesznek, az ilyen sorsban szenvedők rehabilitációjáért. Ennek a feladatnak eleget tenni, nem mindig könnyű, nem lehet mindig eredményes munkáról, hozzáállásról beszámolni!

Amikor a fogyatékosággal kapcsolatos súlyos, nem egyszer megoldhatatlan állapotok-

ról beszélünk, akkor mindenképpen fel-
említhetjük, most már mind jobban kihang-
súlyozva, mit tettünk azért, hogy megelőzzük
az ilyen állapotok létrejöttét!? Mit kell ten-
nünk egészségünk megőrzésének érdekében,
mert a „ma orvostudományának” a prevenciós
(megelőző) tevékenység a legfontosabb felada-
ta. Sok tennivaló van még ezen a téren, de ez a
tevékenység mindinkább tért nyer az orvosok,
ápolók, munkájában. Társadalmi szinten is
tudunk eredményes sokat segítő hozzáállá-
sokról (közlekedésben, speciális munkakörök
megszervezésében, oktatásban stb.) A társa-
dalmi szervezetek legtöbb esetben már a ki-
alakult állapot megkönnyítésében tudnak
eredményről beszámolni. Egészségének meg-
őrzéséért sokat tehet és tennie is kell minden-
kinek, külön-külön, ez egyéni felelősséget is
jelent!

Az egészséges egyén harmóniában van bel-
ső és külső környezetével, munkabírása és
szellemi ereje töretlen. A szellemi jólét csak a
test jó állapotával együtt létezhet! Az emberi-
ség mindenkor vágyakozott az egészséges és
hosszú életre. A különböző népek körében fel-
lelhető közmondások, mindenben mérsékletet
(mértéket) ajánlanak, a hosszú, tevékeny és
boldog élet elérésére, a Szentírásban is nem
egy helyen találni erre vonatkozó utalásokat!
I.e. Pindarosz görög költő így írt: „Mi nem só-
hajtozunk a halhatatlanság után, de el kell ér-
nünk az emberiség számára lehetséges
leghosszabb életkört”. Az orvostudomány tör-
ténete a betegségek felderítése, leküzdése,

majd megelőzése érdekében vívott évezredek küzdelem története. Az orvostudomány ennek a harcnak sikert, de kudarcot is hozó sok-sok ütközete árán jutott el az egészséges és beteg szervezet működéséről évezredek alatt összegyűjtött ismeretek mai csúcsára! Az orvostudománynak, mely betegségeket gyógyít és megelőz, a társadalmak keretében el kell foglalnia az őt megillető helyet. Nem az orvosok bálványozásáról, eszközeik és szereik, eljárásaik és javaslataik fetiszizálásáról van szó, hanem arról hogy a társadalom „odafigyeljen” arra, amit az orvostudomány mond! Talán nem túlzás kijelenteni, hogy ez szükségszerűség is, és ennek feltétele az, hogy az egészségvédelem minden pontján, megközelítőleg, olyan rend uralkodjék, mint az élő szervezetben. És mindez többek között az orvosoktól is függ! Ma már, az egészség és a kóros állapot fogalmát időről-időre értékelni kell, és ez a magyakorló orvosának, kiemelkedő feladata, mely egészséggondozást jelent! Minden ilyen tevékenység az élő szervezet egyensúlyának fenntartásáért, megőrzéséért történik és hogy az esetleges „egyensúly állapot” romlását, minél korábban, időben lehessen felfedezni. A szervezet egyensúlyának megromlása, a fentebb említett okokból kifolyólag, vezet reverzibilis (visszafordítható) vagy irreverzibilis (vissza nem fordítható) károsodásokhoz különböző fogyatékos betegségek, állapotok kialakulásához.

A megelőző tevékenységek közül, nagyon fontos, egy egészséges, új élet világrahozataláért végzett, a terhes asszonyok folyamatos, szakszerű ellenőrzése, a terhesség különböző szakaszaiban, az egészségügyi nevelés folyamatos biztosítása: iskolák keretében, környezet és egészségkímélő iparstruktúra kialakítása, munkahelyi egészségügyi nevelés, városok kerületeiben falvakon időnként: egészségügyi, ezzel kapcsolatos ismeretek propagálása, szervezett keretek között. Munkahelyeken a megfelelő munkahelyi védelem ki-

alakítása, fizikai és kémiai kórokkal szemben, állandó ténykedések a tiszta levegő, víz, egészséges lakókörnyezet kialakítására. Mindezek véghezvitelével tehetünk sokat a fogyatékoság elkerüléséért. A fogyatékos emberek közül sokan szeretnék érezni, hogy még lehetnek hasznos egyedei az emberi társadalomnak. Sok fogyatékos embertárs éli még: zárt, sivár életét, fizikailag, de lelkileg is szenvedő társaink Ők – Értük sokat, nagyon sokat kell még tennünk!

Egyházunk már régtől felvállalta az ilyen „sérült” életetek lelki támogatását és segítette őket, ahányszor tudomást szerzett ilyen szenvedő embertársainkról.

Jakab Apostol közönséges leveléből, figyelemre méltóak a következő sorok: 2-ik rész, mely a hit és cselekedet kapcsolatáról szól, 9-ik vers: „de ha személyválogatók vagytok, vétkeztek, elmarasztaltatva a törvény által, mi annak megosztói”. Péter Apostol, közönséges második levelében, így fogalmaz: 5 és 6-ik vers: „Ugyanerre pedig teljes igyekezetet is fordítván, a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedetet, a jó cselekedet mellé tudományt” – „a tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig kegyességet”.

Követendő tanácsokkal lát el János Apostol is, közönséges első levelében: 4-ik rész 11-ik versében, eképpen: „Szeretteim, ha így szeretett minket az Isten, nekünk is szeretnünk kell egymást”.

Ezek a jó cselekedetekre, szeretetre utaló kijelentések után, még csak annyit, hogy vigyázzunk is egymásra, egészséges életetekért küzdjünk, a magunk egészségének megőrzéséért is, és így lehetséges csak szeretetteljes életet élni!

2003. május

Dr. Fikker Ede

Egyházközségeink életéből

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

Húsvét ünnepe alkalmából első és másodnapján ünnepi istentiszteletet tartottunk és úrvacsorát osztottunk a hívek nagy létszámának jelenlétében.

Május első vasárnapján Anyák Napi ünnepélyt tartottunk, mely alkalommal a gyerekek szavaltak, énekeltek, és istentisztelet után keresztelési szertartást végeztünk.

Április 27-én a Dávid Ferenc Egylet ünnepi megemlékezést tartott templomunkban a Rákóczi szabadságharc megkezdésének 300. évfordulója alkalmából.

boltban (1055 Budapest, Alkotmány utca 12. szám alatt).

Június 7-én Zebegényben megtartott nemzeti zarándokhelyen híveink is képviselték egyházunkat Rázmány Csaba püspök vezetésével.

Június 8-9-én Pünkösöd ünnepe alkalmával az úrnak asztala meg volt terítve, rá a Jézus életére, tanítására emlékeztető jegyek voltak téve. Ünnepe első napján a zsúfolásig megtelt templomban egy csodálatos ünnep keretében eleveníthettük fel az apostoloknak egyházalapító tettét és

Templomunk felújítása érdekében gyűjtést indítottunk és többek között képeslapokat bocsátottunk eladásra. Hálával köszönjük meg híveinknek és minden kedves támogatóknak a templom felújítására küldött eddig beérkezett adományokat. Postáztuk a templomról készült képeslapokat, melyeknek nemcsak eladási értékét fizették be egyházközségünk pénztárába a felújítási alapba, hanem nagyon sokan megértve az adakozás szükségét, tízszeres adományukkal járultak hozzá ehhez.

Képeslapokat a lelkészi hivatalban lehet vásárolni, vagy az unitárius könyves-

Péter apostol beszédét. A gyülekezet is megélhette a nyelveken való beszélésnek élményét, hiszen együtt ünnepeltünk a Houston-i Első számú Unitárius Univerzalista gyülekezet kórusával. A gyülekezet lelkésze, Bruce Bode tartotta angol nyelven az úrvacsorai ágendát, amelyet Léta Sándor lelkész fordított, majd híveink és az amerikai gyülekezet tagjai közösen vettek úrvacsorát. Úrvacsoraosztás után a püspök úr megkeresztelte Zoltai Bence és Csontos Ágnes harmadik szülött fiúgyermeküket: Dávid Barnát

Ezután pedig az amerikai kórus énekelt a jelenlevők nagy meglepedésére.

**Itt szeretném közzé tenni Bruce Bode, amerikai lelkésznek
az úr asztala mellől mondott beszédét:**

*Ezen ünnepi alkalommal, egy, az országunkban és gyülekezeteinkben közismert
verset szeretnék bemutatni.*

*A vers címe: A JÁRATLAN ÚT, melyet egy híres amerikai költő,
Robert Frost írt, aki 1874 és 1963 között élt.*

A verset megzenésítették és kórusunk elő fogja adni.

Először elszavalom a verset, majd hozzáfűzők egy pár megjegyzést:

A JÁRATLAN ÚT

Robert Frost

Két út ágazott szét az őszbe hajló erdőn
És sajnáltam, hogy nem járhatok mindkettőn.
Egyedül voltam, sokat gondolkodtam
És az egyikre előre néztem, amennyire láthattam.
Vajon, ez út merre kanyarog a bozótban?

Végül is a másikra esett választásom,
Ez is tetszetősnek látszott,
Fűvel borított volt és járásra csábított..
Habár, ami azt illeti, látszott,
Hogy mindkét út szinte egyforma volt.

És azon a reggelen mindkettő egyformán
Kitaposatlanul, járatlanul állt előttem
Oh, az elsőt majd máskorra tartanám!
Annak tudatában, hogy az úton melyen mentem
Kétkedem, vajon van-e visszatérésem?

Ezt valahogy sóhajtással mondtam
Az évek múlásával:
Két út szétágazott az erdőben,
Én a legkevésbé járton indultam,
És ettől lett más az életutam.

(Fordította Léta Sándor)

A vers annak a gondolatához és érzésvilágához vezet, melyen keresztül azokra az utakra, élet lehetőségekre gondolunk, melyeket képtelenek voltunk végigjárni életünk során.

Amikor e verset írta a költő, arra a barátjára gondolt aki mindig megbánta tetteit. Aki bármit is cselekedett, soha nem volt boldog és mindig azon báncódott, hogy másképpen kellett volna élnie, más utat kellett volna választania.

Jegyezzük meg, hogy nincs nagy különbség két életút között.

A költő kifejezi, hogy egyik ugyanolyan jó út, mint a másik.

Ezt mondja: „azon a reggelen mindkét út hasonlóan feküdt előttem az avaron, melyen még senki sem járt”.

Lényegében mindegy, hogy melyik utat választjuk ... ami azt sugalmazza, hogy amikor választás elé állunk két egyforma lehetőség áll előttünk, mindkettőnél egyforma a kihívás, és bármelyiket választod, a „legkevésbé járt út” vagyis a járatlan út az.

E vers azt sugalmazza, hogy életutunkat saját magunk azon járva tapossuk ki, az életünket pedig megélve alakítgatjuk.

Az útnál fontosabb az utas személyisége, egyénisége, mert ő teszi lényegessé, járhatóvá, fontosá magát az utat is.

Még egy dolgot sugall a vers: szeretünk magunkra úgy gondolni, mint akik különleges, páratlan, kivételes személyek volnánk.

Úgy gondolkodunk magunkról, mint életerős egyéniségekről, mint szabadúszókról. Úgy gondolkodunk magunkról, mint akik a legjobb úton járnak, melyet kevesen választanak.

A költő életének egy későbbi időszakát képzelettel maga elé, midőn visszatekint az elmúlt életére, ta-

lán a körülötte levő unokáknak mondja: „Igen kedves unokáim, emlékszem, fiatalon egy útelágazáshoz értem és választanom kellett.” Most a könnyebb utat választanám-e, ahol kevesebb a küzdelem? Vajon így lenne-e? Oh nem, a legkevésbé járt utat választottam, sajátosan a magam módja szerint éltem, azért vagyok ma az, aki vagyok.

És mégis, ha ez az utas becsületes – mondja a költő – szíve mélyén tudja, hogy ez mégsem így volt.

A valóságban, amikor választanunk kell, nem tudjuk az előttünk álló két lehetőséget megkülönböztetni – mert ezek egyformán ígéretesek.

Egyszerűen csak választunk, majd sajnálkozunk, hogy nem járhatunk mindkettőn... mert ilyenek vagyunk.

És egy végső megjegyzés. Egy bölcs tanácsadó egyszer azt mondta nekem: rendben van ha sóhajtasz, szomorú vagy és meggyászolod az életedben elszalasztott lehetőségeket, de ezek ma is megismétlődhetnek.

Amíg csak apró részleteiben élhetjük meg az élet lehetőségeit, addig minden elmulasztott út fölött búsulni, szomorkodni kell, mert ezáltal a felgyűlt energia visszatér hozzánk és ezáltal tudunk nagyobb örömmel, szabadabban és teljesebben élni és járni azon az úton, amelyet választottunk. Az utat – bármelyiket választjuk - ezután saját magunknak kell kitaposnunk. Rajta halad az életünk, és ez az út a miénk.

Köszönöm, hogy megoszthattam veletek a gondolataimat.

**Fordította és összeállította:
Léta Sándor**

A Budapesti Unitárius Egyházközség tevékenységéből április 5. és – június 10. közötti időszakban:

Az április 6-i istentiszteletet Szent-Iványi Ilona tartotta, mivel az egyházközség lelkésze az Egyesült Államokban tartózkodott. Az ünnepi istentisztelet keretében a kolozsvári **Brassai Gimnázium** kórusának, és a budapesti **Árpád Gimnázium** kórusának közös koncertjét élvezhették a jelenlévők. Istentiszteletet követően szeretetvendégségre került sor a gyülekezeti teremben, amelyen a fiatalokkal együtt részt vettek a gyülekezet tagjai is. A vendégszereplésért és a lelkeszi szolgálatért illesse köszönet minden közreműködőt, abból az alkalomból, hogy emlékezetes ünneppé tették a hónap első vasárnapját. Mint köztudott, a kolozsváriak unitárius kórusa, június hónap folyamán Majó Julianna karnagyasszony vezetésével az Egyesült Államokba látogat, ahol egy három hetes turnén vesznek részt. Ottani vendégszereplésükhez sok sikert kívánunk, és azt, hogy sok szép emlékekkel térjenek haza.

Április 13-án *Virágvasárnap*, hazaérkezésének napján, gyülekezeti lelkészünk keresztemelési szertartást végzett. Megkeresztelte Kiss Virág és Varó Zoltán másodikszülött gyermekét: Minka-Pannát. Az ünnepi istentisztelet és a keresztemelési szertartás alkalmából a templom megtelt hívekkel, aminek következtében sokan – és jogosan – érezték azt, hogy „Mily szép és mily gyönyörűséges az atyafiaknak együtt lenni...”. Az istentiszteletet követően a vendégekkel együtt osztoztunk a kis család örömeiben, amikor részt vettünk a gyülekezeti teremben megrendezett keresztemelési ebéden. Adja a jó Isten, hogy a fiatal családban megszületett gyerekek továbbra is növekedjenek testben és lélekben, Isten és ember iránti kedvességükben, mindannyiunk örömeire.

Április 16-án este 6 órai kezdettel került sor az áprilisi presbitéri gyűlésünkre. Gyűlésünk munkálatainak első részén jelen volt egyházunk főgondokhelyettese is, Kálnoki Kis Sándor. Megbeszéléseinket valamivel este 8 óra után fejeztük be.

Április 18-án este 6 órai kezdettel nagypénteki áhítat keretében hangzott el az Unitárius Passió, Bardócz Gábor, Tábor István és Dárdai Balázs szereplésével, amelyet Vadady Attila énekvezér tanított be. Mindenképpen ígéretes kezdet volt ahhoz, hogy azt remélhessük: a jövőben mind többen kapcsolódnak be a passió megtanulásába, hiszen a kórusrészeket énekelve korlátlan lehetőség van a jelentkezők befogadására. Énekvezérünket és lelkes kis csapatát illesse köszönet az elvégzett szolgálataikért.

Április 20-án *Húsvét első napja*. (Lásd a mellékelt körképes húsvéti beszámolót a képekkel együtt.)

Április 21-én *Húsvét másodnap* istentisztelet keretében a szászéki szolgálatot Jakabházi Erika V. éves teológiai hallgató végezte; ezt követően egyházközségünk lelkésze mondott úrvacsorára előkészítő beszédet az ünnep másnapján megjelent hívek számára.

Április 22-én Százhalombattán élő idős híveknek vitt Kászoni József és felesége úrvacsorát a Húsvéti ünnepkörben. Mint mindig, most is örömmel

voltunk együtt az idős testvérpárral és szeretteikkel.

Április 23-án kórházi beteglátogatást végzett gyülekezetünk lelkésze. Azon idős híveket látogatta meg, akiknek hozzátartozói bejelentették, hogy szeretteik az ünnepek alkalmával kórházi kezelésre szorultak. Itt szeretné az egyházközség vezetősége felkérni azokat, akiknek betegeik otthon vagy kórházban látogatást igényelnek, ilyen irányú szándékaikat jelentsék a lelkeszi hivatalnak, hogy időpont egyeztetést követően sor kerülhessen a lelkeszi beteglátogatásra.

Április 26-án Pestszentlőrincen szeretetvendégség keretében voltak jelen a budapesti gyülekezet tagjai, egyházközségünk lelkésze, hívei egy részének kíséretében szintén jelen volt a kellemes környezetben megrendezett flekkenezésen.

Köszönjük Szász Adrienne lelkész nő meghívását.

Április 27-én „csonkahet” követő vasárnapi istentiszteletre gyűltek egybe a belvárosi templomhoz tartozó hívek, amelyet a lelkeszi hivatalban további együttlét, beszélgetés követett.

Április 28-án hétfőn tartotta egyházközségünk a szokásos negyedik hétfőn sorra kerülő bibliaóráját. Bibliaóra keretében került sor azok névnapjainak köszöntésére, akik az utóbbi hónapban ünnepelték névnapjaikat. A bibliaóra, mint mindig, jelen esetben is ágapéval fejeződött be.

Május 4-én mint minden évben a hónapok királynőjének első vasárnapján anyánapi istentiszteletre került sor. Virág a templomban, virág a legkisebb unitárius gyerekek szívében és kezében, amikor édes szemekkel mondanak köszönetet a felnevelő édesanyáknak. Sipos Villó hitoktató tanította be az anyánapi verseket ez alkalomra, amit a jelenlévők örömmel és szeretettel fogadtak. Ünnepi istentiszteletünket az tette hangulatosabbá, hogy jelen volt az „Unison” nevű lánykórus, akik a jelenlévőket gyönyörködtették J.S. Bach, Charles Gounod, Franz Schubert, Andrew Lloyd Webber, Camille Saint-Saens stb. kórusműre írt dallamaival.

Május 5-én a délutáni órákban keresztemelés bejelentésre érkeztek fiatalok a lelkeszi hivatalba, ezt követően egyházközségünk lelkésze kórházi beteglátogatást végzett.

Május 7-én de. került sor az V. kerületi Önkormányzatnál Az Egyházi Épületkért Közalapítvány kuratóriumi gyűlésére, amelyen az egyházközségünket Kászoni József kuratóriumi tag képviselte.

Május 9-én Végzős diákok ballagásán vett részt gyülekezetünk lelkésze, Szász Adrienne lelkész nővel együtt.

Május 10-én vasárnapi istentiszteletet követően keresztemelési szertartásra is sor került.

Május 12-én a hónap első bibliaóráját tartották a jelenlévők a lelkeszi hivatalban, amit ágapé követett.

Május 13-án Kászoni József a kora délutáni órákban Dr. Birher Nándorral az V. kerület egyházi referensével találkozott és tájékoztatta az egyházközség életéről és tevékenységéről. Ugyanezen a napon került sor 18 órai kezdettel a májusi presbitéri gyűlésre.

Május 15-én Az Új Köztemető szóróparcellájában került sor egyházközségünk énekvezére édesanyjának, Vadady Ágnesnek búcsúztatására. A búcsúztatási beszédet a család felkérésére Szent-Iványi Ilona lelkész tartotta. Egyházközségünk részéről többen is jelen voltak a szertartáson.

Május 17-én Magyarán került sor a szokásos majális megtartására. (Erről részletes számoló olvasható Muszka Ibolya könyvtáros-levéltáros írásában.)

Május 30-án az Istentiszteletet Szász Adreinne lelkész vezette a belvárosi templomunkban. Helyettesítését ez alkalommal is megköszöni a gyülekezeti közösség és lelkésze egyaránt.

Június 1-jén a Budapesti Unitárius Egyházközség meglátogatta a pécsi unitárius közösséget. Az egyházközség gondnoka és annak hét tagja töltötte ezt a napot a pécsiek vendégszeretében. Közös vettek részt a Máté Ernő vezette istentiszteleten a pécsi és budapesti hívek, majd ezt követően közös ebédre került sor.

Június 5-én a délutáni órákban kórházi beteglátogatást végzett gyülekezetünk lelkésze.

Június 7-én szombaton délelőtti keresztelési szertartást végzett egyházközségünk lelkésze.

Június 8-9-én Pünkösöd első és másodnapos istentisztelet megtartására került sor. Ez alkalommal légátust fogadott egyházközségünk, Hegedűs Tivadar IV. éves teológiai hallgató személyében. A gyülekezet anyagi és erkölcsi támogatásban részesítette fiatal testvérünket. További munkájához, sorra kerülő vizsgáihoz sok sikert kívánunk.

Szertartásaink, **keresztelések:** 2003. április 13-án Virágvasárnap megkereszteltük Varró Zoltán és Kiss Virág második szülött gyermekét: Minka-Pannát; május 10-én Lendvai Ferenc-Gábor és Kovács Adél-Izabella kislányát, Noémi-Dorothyát; május 17-én Magyarán Lámfalusi Csabát és kisfiát, Bencét. A jó Isten áldása legyen a megkereszteltek, és azok családján.

A fent megnevezett időszakban sem temetési, sem házasság-megáldási szertartást nem végeztünk.

(-)

A Budapesti Unitárius Egyházközség hírei

Húsvét a feltámadás megemlékezése.

Nagypénteken szerény gyülekezeti körben hallgattuk meg az unitárius passiót, melyet Vadady Attila énekvezér vezetésével Bardócz Gábor, Dárday Balázs és Tábor István atyánkfiai adtak elő.

*

Húsvét vasárnapján nagyon sokan, 260-an érezték úgy, hogy velünk együtt ünnepeljék a feltámadást.

Lelkészünk segítője Jakabházi Erika kolozsvári teológus volt, s mindkét nap közösen végezték a szolgálatot.

Megtisztelő volt, hogy a vasárnapi istentiszteleten öt lelkész vett úrvacsorát az egyházközségünk tagjaival együtt.

*

Húsvét másodnapján úrvacsora osztással egybekötött istentiszteleten szerényebb részvétellel, de töretlen hittel 70 hívünk vett úrvacsorát.

*

A húsvéti istentiszteleteken résztvevő hívek már megcsodálhatták a templom bejárata felett és mellett, valamint a lépcsőházban elhelyezett ólomberakásos díszüveg ablakokat, melyeket Kiss Miklós ajkai unitárius üvegművész alkotott. Az ablakok elkészítéséhez a Belváros-Lipótváros Önkormányzata által létrehozott Egyházi Ingatlanokért Alapítvány is támogatást adott. Az ablakok közül számunkra, unitáriusok számára talán a templom bejárata feletti darab a legkedvesebb, mely az unitáriusok ősi címerét ábrázolja. Az ablakok elkészítését a Budapesti Unitárius Egyházközség Presbitériuma kezdeményezte, és valósította meg, melyet az Egyházközség és az Önkormányzat anyagi támogatása tett lehetővé.

Így élünk Füzesgyarmaton és a Gyula és Környéke Szórványgyülekezetben...

Nagy télből nyári tavaszba érkeztünk itt az Alföldön. Élménykeltő húsvéti ünneplésünk még jóformán véget sem ért és április végén, 26-án a bélmegyeri nyugdíjas dalárdánk rendezésében, mindegy féltucat más klub részvételével gyönyörű ünnepséget tartottunk az Édesanyák köszöntésére.

Valaki egyszer úgy fogalmazott, hogy „az örökélet letéteményesei az anyai szívek.” Ez igazság jegyében szóltak verseink, köszöntőink, énekeink az egész anyáknapi ünnepsorozatban. Május első vasárnapján a Templomunkban ünnepeltünk, ugyanolyan gyermeki lelkesedéssel és őszinte szív-

vel. Hittanosok és felnőttek nyújtották át virágcsokraikat Isten után a legdrágább lénynek, az Édesanyának vagy emlékeztek Rá. Füzesgyarmati Dalárdánk rendezésében május 15-én is volt Édesanyákat köszöntő és Rájuk emlékező ünnepség.

Május 11-én a lelkész, felesége és fia részt vettek a Püspökünk és felesége társaságában Nagyváradon, a nagyszabású Bethlen Gábor – szoboravatáson. Maradandó emlékekkel tértünk haza erről az igazi, együvé tartozást, öntudatot erősítő ünnepségről. Köszönjük Istennek és a meghívó Tókes László püspöknek. Kellenek az ilyen emlékezők, ünnepek, amelyek hovatarozásunkról szólnak egy olyan világban, ahol nemzeti értékeink veszélyben vannak. A megtartó munkában az Egyháznak kell zászlóvivőként elől haladni.

Május 24-én e sorok írója felesége társaságában részt vett Debrecenben, a Református Kollégium Dísztermében tartott konferencián, amelyet a fél éve alakult Keresztény Demokrata Fórum /vezetői Szászfalvi László országgyűlési képviselő és Csalóközi Zoltán egyházunk jó barátja /rendezett magyarságunk, egyházaink mai sorskérdéseiről. Neves egyházvezetők, írók, politológusok mondták el véleményüket, meglátásaikat. Egyházunk nevében e sorok írója is szólt azokról az értékekről, amelyek elvitathatatlanul a magyar történelem részei és ezeket az unitárius értékeket mi is igyekszünk közös kincs-ként „bevinni” Európába és ott felmutatni, hogy mi sem jöttünk üres kézzel. Szóba került, hogy ez év őszén Spanyolország állami szinten megemlékezik Szervét Mihály orvos 1553. október 28-i máglyahaláláról. Jó lenne ebbe a megemlékezésbe bekapcsolódni határokon, nemzeteken, vallásokon átívelő értéktisztelettel, alázattal.

Június 7-én lelkész és felesége részt vett Püspökünk és felesége társaságában Zebegényben, a hagyományossá vált nemzeti zarándoklaton. Hatalmas élmény volt ott lenni a több ezres tömegben, ahol csak azért nem voltak jóval számosabban, mert az erdélyi Csíksomlyón éppen aznap volt a magyarság nagy találkozója, a somlyói búcsú, ahová szintén felekezetre való tekintet nélkül ezrek zarándokoltak. A zebegényi zarándoklat központi gondolata a trianoni diktátum volt, amely 83 éve osztja meg a Kárpát-medence magyarságát. Az ökumenikus istentisztelet keretében Rázmány Csaba püspök is elmondta gondolatait, hitet téve egyházunk eltökéltségéről, hogy a nemzeti egységért mindent meg kell tenni és az öntudat ébresztésében, erősítésében mindenkinek fáradozni kell. Pünkösöd előestéjén hitébresztő volt e zarándoklat.

Pünkösöd első napján 11 órakor a nagy hőség ellenére szép számú gyülekezet vett részt az ünnepi istentiszteleten és járult az úr asztalához. Délután fél kettőkor a helybeli Idősek Otthonában osztottunk úrvacsorát számos érdeklődő hívünknek. Onnan Gyulára siettünk, mert fél négykor ott kezdődött az úrvacsorás ünneplés. Itt kellemes hírekkel szembesültünk. Ugyanis, ha Isten is úgy akarja, hamarosan állandó imaterem használatához jut erősödő, gyarapodó szórványgyülekezetünk. Köszönet az illetékeseknek és a kitartó szórványvezetőségnek. A másik jó hír az volt, hogy a gyulaiak emléktáblát készülnek avatni a neves unitárius tanár és egyháztag, József Dezső emlékére. Ezt egy nagyobb szabású ünnepséggel szeretnék átadni a városi vezetés részvételével és püspöki látogatással. Reméljük sikerülni fog. Pünkösöd második napján délelőtt is tartottunk istentiszteletet, amelyre meglepően, a nagy meleg és az eléggé lanyha alföldi pünkösöd-ünneplés ellenére szép számmal jöttek el híveink, szimpatizánsaink.

Június 18-án lelkész előadást tart Mátraházán, a református lelkészek üdülőjében az egri református egyházkör lelkészeinek egyházunk történelméről, hitelveiről, jelenéről és jövőjéről.

Június 22-én délután 3 órakor véget ér a hitoktatás, tovább már csak a konfirmandus jár kátéórára. Gyermekestentisztelettel zárjuk az évet, amely után lesz szeretetvendégség, tombolahúzás, valamint a hittanosok megkapják egész évi munkájukért, kitartásukért, templomlátogatásukért, szereplésükért a megérdemelt jutalmat, amit az Unitárius Alapítvány juttat számukra.

A nyár további részét azzal töltjük, hogy készülünk a július 27-i, hagyományossá vált „alföldi unitárius búcsúra.” Templomunkat is fel szeretnők készíteni erre az alkalomra, hiszen most lesz 100 esztendő. Püspöki vizitációra is sor kerül. Készítünk egy emléktáblát a 100. évforduló tiszteletére és egy növendékünk hitéről vallást fog tenni. Reméljük, hogy ez az alkalom is méltó lesz az előbbiekhöz és sok jó ismerőst, barátot köszönhetünk itt az Alföldön. Az évforduló mellett újra készülünk Erdélybe, hogy egy öt napos kirándulás keretében részt vegyünk a székelyudvarhely-szejkei egyetemes unitárius találkozón. Bárkit szeretettel fogadjunk, aki mellénk társul, hogy az anyaországi unitáriusokat is /hiszen legnagyobb része erdélyi gyökerű/ méltóképpen tudjuk képviselni ezen az augusztus 9-i seregszemlén.

Előző lapzártaunk óta is elveszítettük két testvérünket. Szilágyi Istvánné Szőke Zsuzsanna 86

éves, Török Erzsébet pedig 80 éves korában adta vissza a Teremtőnek nemes lelkét. Pihenjenek csendesen, hozzátartozóiknak a Mindenható adjon vigasztalódást.

Július 12-én, szombaton délután 6 órakor esztartási szertartás lesz Templomunkban. Olyan ritka ez a szertartás az egész Alföldön, hogy egy-egy betérő ifjú pár ilyen szándéka eseményszámba megy. Such Anna evangélikus lány /egykori tanítvá-

nyom/ közgazdász és Sebestyén Zoltán római katolikus fiú egyetemi tanár, budapesti lakosok fognak örök hűséget esküdni szép templomunkban.

Kérjük a Gondviselést, hogy ebben a „begyűjtött” nyárban segítsen meg eltervezett munkáinkban, őrizzen meg minden bajtól, betegségtől mindnyájunkat.

B.Z.

Tudósítás Kocsordról

Elmulással kezdődött gyülekezetünkben a tavasz. Alig egy héttel a nap-éj egyenlőség után elhunyt 86 éves asszonytestvérünk, Katona Józsefné Visszás Zsuzsanna, akit dolgos és áldozatkész, kötelességtudó és családszerető édesanyának ismert mindenki. A Teremtő hosszas gyengélkedés után szólította magához a tavasz kezdetén, hogy annak virágai szépítsék áldott emlékezetét, hisz örülni nekik jó ideje már nem tudott. Isten adjon neki boldog tavaszt a Mennyei országában, gyászoló családjának pedig vigasztalást.

A tavasz mindhárom hónapjában volt egy-egy keresztelő. Kettő Kocsordon, az anya-gyülekezetben, egy pedig Nyíregyházán, környékbeliekkel, akik egy-Isten-hívő őseik hagyományához hűségesen gyakorolják a vallásukat.

A húsvéti úrvacsora után tartott presbiteri gyűlés fő tárgya Molnár Sándor presbiter felvetése, mely szerint a halotti harangozás ellenében díjszabást kellene bevezetnünk olyanokkal szemben, akik nem egyháztagnak, ill. nem fizetnek önkéntes egyházadót. A harangozási díj mértékének megállapítását az arra illetékes Közgyűlés elé utaltuk.

Nevezett gyűlésen köztudomásúvá tettük, hogy egyházközségünk ingatlan vagyonát, önálló jogi személyiségként nem lévén bejegyzésünk, a püspökség tulajdoni lapjára iratták, amiről tájékoztatás érkezett a mátészalkai Földhivataltól.

Húsvétkor a nyíregyházi szórványgyülekezetben felmerült, hogy a lelkész-igazgató változás lehetőségét kihasználva, kérjük visszafogadásunkat az evangélikus gyülekezet kistermébe. Híveink nem kívánnak élni a lehetőséggel, mert megszokták a kórház ökümenikus kápolnáját, és alkalmas helynek érzik, amihez joguk is van az ökümenia keretében. E helyen megismételjük köszönetünket Dr. Kósa Gyula kórházi főigazgató úr jóindulatáért.

Az áprilisi összejövetel alkalmával nyíregyházi híveink köréből felmerült az igény, hogy tanuljunk unitárius énekeket. Istentisztelet után egy meghitt hangulatú órát töltöttünk énekeink tanulásával. A kocsordi templomot is éneklő gyülekezet

látogatja. Az énekeket nem aszerint válogatjuk, hogy a hívek tudják, vagy nem tudják, hanem az imádság, az ige tárgya határozza meg hogy mit énekelünk. Az énekeket végig énekeljük. Énekes könyvüket a hívek otthonról hozzák magukkal, de a templomban is rendelkezésre áll. A második szakasztól még egy ismeretlenebb ének dallama is megragad. Persze az énekvezéri szolgálatra ugyanúgy kell készülni, mint az ige hirdetésre.

Az Anyák Napja, mint Karácsony estéje is, gyülekezetünk kiemelkedő eseménye, egyben pedig növendékeinknek a gyülekezet előtti bemutatkozása is. Nagyobb természetesen a karácsonyest, amikor huszonkét növendékünk adott elő verset ill. éneket, valamint tizenhét gyerekes család adományából harmincegy gyereknek osztottunk szeretetcsomagot. Anyák Napján megfordul az ajándékozás, szavalat után a gyerekek adnak virágot édesanyjuknak. Idén huszonkét gyerek vállalt szavalatot és tizenegyen adták elő, két új anyáknapi ének kíséretében. Az ünnepséget rögzítette a községi kábeltevé, és felvételtől közvetítette a következő vasárnapon.

Említést és köszönetet érdemel Jakab Sándorné Takács Anna virágkereskedő, aki minden évben nagy mennyiségű virágpalántával segíti templomunknak és környezetének díszítését. Idén hatvan tápkockás palántát adott a templom tornácára és néhai Jakab Jenő lelkészünk édesanyjának sírjára.

Június elsején megemlékeztünk a gyermekek napjáról a pünkösdi előtti utolsó vasárnapon. Az ige hirdetés tárgyában egyeztetni próbáltam a nap újszövetségi üzenetét a gyermekekért szóló üzenettel. Jézusnak mindnyájan tanítványai vagyunk, a gyermekek később lesznek tanítványai. Jézus anyjának, Máriának családjában Isten gyermekei vagyunk, – a felnőttek sem csak voltak. Isten Szentlelkének kitöltetésére várunk, hogy tanítványságunkban, testvérségünkben és istenfiúságunkban megerősítse gyülekezetünket.

Kocsord, 2003. június 3.

Nyitrai Levente lelkész

Események a beregi unitárius szórványban

A Beregi Unitárius Szórvány 2003. március 9-én, a böjti istentisztelet után közgyűlést tartott.

Örömmel értesültünk a szegedi-hódmezővásárhelyi kezdeményezésről, a missziós központról. Mind a beregi unitárius szórvány, mind a belőle kinövő protestáns kör vezetősége is hasonló megoldásban látja az alföldi unitarizmus jövőjét biztosítani.

A beregi unitáriusok jó kapcsolatot építettek ki a debreceni unitárius presbitériummal és a füzesgyarmati, alföldi unitárius búcsún is részt vett a beregi unitárius delegáció.

Régi szálak fűzik a beregieket a hódmezővásárhelyi unitárius gyülekezethez is. (Akár az ifjúsági találkozókra, akár a Kiss Mihály lelkész úr által pástorolt, magára talált gyülekezetre gondolunk.)

A beregi unitárius szórvány presbitériuma ebben az évben „ÉRTESÍTŐ az unitárius szórvány missziós életéről” címmel helyi lapot indított, hogy sarkallja az atyafiakat az elmélyültebb hitéletre.

A missziós munka fontos része a helyesen értelmezett evangélium hirdetése. Napjainkra az intellektuális hitterjesztés válságba került. Az egyoldalúan a meggyőzés, az ész, a filozófia, végeredményében a szó erejére alapozó hitvédelem és terjesztés több szempontból is eredménytelen.

Egyrészt a szó válságáról, devalválódásáról beszélhetünk korunkban. Az ember képtelen végiggondolni és mérlegelni azt a sokféle információt, véleményt, ideológiát, ami napjainkban rázúdul.

Ehhez járul még a sokféle felekezeti dogma. Mindez zavart okozhat a hívek lelkében és gondolkodásában. Az igazi evangelizációnak rá kell világítania az örömhírré: Krisztus azért jött, hogy meghirdesse: Isten a szeretet, hogy van értelme az életnek, a legkilátástalanabb helyzetben is a szenvedésnek, mert minden a kiteljesedés felé tart.

Aki tehát megértette a krisztusi tanítás lényegét, az úgy érzi magát, mint a vak, akinek megnyílt a szeme a való világra.

Az evangelizáció lényege: meghívás a krisztusi életre.

Ebből következik az első lépés, a legfontosabb eszköz nem a szó, hanem az igazi élet. A Jézust követő egyéni és közösségi élet tanúságtétele.

Felhős Szabolcs

Dunántúli Unitárius Egyházközség

Június 1-én a Budapesti Unitárius Egyházközség tagjai Pécsre látogattak. A pécsi gyülekezeti tagokkal együtt közös Istentiszteletre, ebédre, múzeumlátogatásra, városnézésre került sor. Szép napom volt, csodálatos emberek között, csodálatos városban. Egyházi beszédemben az emberek és gyülekezetek közötti elidegenedés, magány feloldásáról beszéltem.

Pünkösdi ünnepünk alkalmával Pécsen (ahol a szokottnál is többen jelentek meg), Székesfehérváron és Polgárdiban osztottam úrvacsorát. Polgárdiban szomorúan mértem fel az ingatlan fokozatosan romló állapotát. Közel egy fél éve az ingatlan üresen áll, csőtöréssel, illetéktelen behatolási kísérletekkel néztünk szembe. A bevételek hiánya érzékenyen érinti pénztárunkat, igyekszünk boldogulni.

A gyülekezeti lélekszám nagyrészt körvonalazódott, jó esetben havi 1-2 új taggal szaporodunk. Találkozásaink, látogatásaim (az elmúlt időszakban Pécsen és Székesfehérváron) kapcsán fontos feladatnak tekintem az unitárius öntudat erősítését,

sokszor jómagam is megdöbbenek, hogy mekkora igény (néha ugyan jól rejtett) van a vallásos kérdések iránt, a lelki vezető szerepére.

Május 25-én, a Szekszárd melletti Kétyen, utolsó útjára kísértük és eltemettük Varga Zsigmond 93 évet élt testvérünket. Adjon számára a Jóisten csöndes pihenést az anyaföld ölén, lelkének örökéletet. 2003. június 12.

Máté Ernő

Budapesti és pécsi gyülekezeti tagok

A fénykép az egykori, pécsi unitárius istentiszteleti helyül szolgáló (XVI. sz. vége) templom előtt készült.

H Í R E K

2003. május 21-én (szerdán) 15 órakor tartotta évi közgyűlését a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat.

Napirend:

1. a közgyűlés megnyitása
2. a 2002. évi közhasznúsági jelentés, valamint terv a 2003. esztendőre
3. a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat Felügyelő Bizottságának véleményezése a jelentésről és a tervről
4. a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat 2002. évi pénzügyi beszámolója és zárszámadása
5. a KPMG Hungaria Kft. képviselőjének jelentése a 2002. évi könyvvizsgálatról
6. Jelentés a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat Alapítványának 2002. évi munkájáról
7. Rendkívüli beszámoló a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat afganisztáni segélyprogramjáról (vide vetítéssel egybekapcsolva)
8. Egyéb

Trianoni megemlékezés

1920 június 4. – 2003. június 4. 83 év múlt el Trianon tragédiája után. A magyarság megemlékezett erről a szomorú napról, amikor eme békediktátum következtében Magyarország elveszítette területének 71%-át, lakosságának 64%-át. Mi lettünk a világ egyetlen országa melyet államhatárain kívül teljes mértékben saját maga vesz körül.

Trianon igazságtalanságát szinte senki sem akarta elfogadni és hosszú ideig kérték a határok revízióját. Június 4-ét gyásznappá nyilvánították és az iskolákban a tanítás megkezdése előtt minden nap a történelmi Magyarország visszaállításáért kellett imádkozni.

Ma is amikor emlékezünk államhatároktól függetlenül a magyarság kulturális egységéért, emeljük fel szavunkat és ennek megvalósítása érdekében cselekedjünk.

Juhász Gyula: *Trianon* c. verse első és utolsó versét idézem:

...Mert nem lehet feledni, nem soha

amíg magyar lesz és emlékezet.
Jog és igazság, becsület, remény.
Hogy volt nekünk egy országunk e földön,
Melyet magyar erő szerzett vitézül,
S magyar szív és ész tartott meg bizony.
Egy ezred évnek vére, könnye és Verejtékes munkája adta meg
Szentjussunkat e drága hagyatékhoz.

.....
Trianon gyászos napján, magyarok,
Testvéreim, ti szerencsétlen, átkos,
Rossz csillagok alatt virrasztva járók,
Ó nézzetek egymás szemébe nyíltan,
S őszintén, s a nagy nagy sír fölött
Ma fogjatok kezét, s esküdjetek
Némán, csupán a szív verésével,
S a jövődön hitével egy nagy esküt:
Mely az örök életre kötelez,
A munkát és a küzdelmet hirdeti,
És elvisz a boldog föltámadásra...

SEGÉLYKÉRÉS

Fokt Zoltán Attila 19 éves csíkszeredai fiúnak csontvelő átültetésre és protézisekre lenne szüksége. A 100.000 dolláros műtétéhez az elkeseredett szülők segítséget kérnek azoktól, akiknek lehetőségük van rá!

**Bankszámlaszámok a csíkszeredai BCR-ben:
Lej: 2511.2 – 14543.1/ROL,
euro: 2511.2 – 14543.2/EUR
Hálásan köszönjük!**

Westport (Amerikai Egyesült Államok) Unitárius Gyülekezet kórusa magyarországi és erdélyi körúton lesz július hónap folyamán. 2003. július 17-én csütörtökön 19 órai kezdettel koncertet tart a Bartók Béla Unitárius Egyházközség templomában (1092 Budapest, Hőgyes Endre utca 3. szám alatt)

*Tisztelettel és szeretettel
hívunk minden kedves zene-
kedvelőt és érdeklődőt!*

A beregi unitárius szórvány ifjúsága május első vasárnapja délutánján ifjúsági istentisztelet keretében emlékezett meg az anyák napjáról.

A Dandos Gyula Cigányegylet a beregi unitárius szórvány cigány atyafiainak a megsegítésére jött létre.

Kulturális, vallási és szociális téren segíti az unitárius cigány atyafiakat. Három fős vezetősége immáron nyolc éve tevékenykedik.

A névadó Dandos Gyula Torockóról származó, unitárius '56-os cigányforradalmár volt. Márványtáblája a nyíregyházi evangélikus kollégium falán található.

A Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle /megyei társadalmi, tudományos és művészeti folyóirat/ 2003. évi második számában Jánosi Zoltán nyíregyházi főiskolai tanár méltatja a Kelet-Magyarországi Szabadelvű Protestáns Kör kiadásában 1995 óta minden évben folyamatosan megjelenő kelet-magyarországi kulturális folyóiratot, a Partiumot, a Szabolcs-Szatmár-Bereg irodalmának újabb évtizedei című írásában.

„...Az irodalmi és képzőművészeti anyag közlése mellett a régió vallási, közéleti, zenei és egyéb kulturális eseményeinek nyomon követését – tudósítását és generálását – és a hagyományápolást is magára vállalta. Annak a szellemi, kulturális és szociográfiai arculatnak a határozott kifejezését kísérte meg, ami ilyen átfogó megjelenítést a Szemle és a Hangsúly kivételével még soha nem kapott. A folyóirat sokrétű tematikájának a régió arcához hasonlóképpen összetett halmazából különösen a szűkebb haza irodalmi hagyományainak, népművészetének figyelése, a határon túli magyar és nem magyar irodalom közvetítése, a roma kisebbség szellemi életét is nyomon követő tartalom és a hitéleti események tudósítása emelendők...”

A Partium ez évi számában először az alföldi unitárius alkotók munkájából kíván ízelítőt adni.